ДЭЛХЭЙ ДЭЛХИЙН ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЭН!

47-дохи жэлэй гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-ай Буряадай обкомой, Буряадай АССР-ай Верховно Советэй, Министрнүүдэй Советэй орган

№ 67 (13075)
1970 оной
мартын 21,
суббота

Сэн 2 мүнгэн

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕТЭЙ ҺУНГАЛТЫЕ ҮНГЭРГЭХЭ ТУХАЙ

СССР-эй долоодохи зарлалай Верховно Советэй түлөөлөлгын болзорой дүүрэһэнтэй дашарамдуулан, СССР-эй Конституциин үндэһэн хуулиин 54-дэхи статьягай ёһоор Совет Социалис Республикануудай Союзэй Верховно Советэй Президиум иигэжэ тогтообо:

СССР-эй Верховно Советэй һунгалтые амаралтын үдэр, 1970 оной июниин 14-дэ үнгэргэхэ.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1970 оной мартын 19.

БУХЫ АЖАЛШАДАЙ ШУХАЛА ХЭРЭГ

«Үйлэдбэриин арга боломжонуудые бүри һайнаар хэрэглэ- болохо, арадай ажахыда алмалта арьбалалтын гуримые тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай бухы совет ажалшадта бэшэгые республикымнай промышленна предприятинуудай, эмхи зургаануудай коллективүүд, хүдөөгэй ажалшад үүсхэл ехэтэйгээр зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлһөөр. Бага хөрөнгөтэйгээр ехэ продукци абажа, арадай ажахые хүгжөөжэ, жилэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүгэ- арадай тэмсэлые энэ бэшэг бүри үргэн далайсатай, гүнзэгы тай, ехэ аша үрэтэй болгобо.

Социалис ажахые эрхилхэ үндэһэн һургаал зохёоһон агуу багша В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе уггахаяа бэ- жэ байһан үедэ энэ документын гараһан ушар онсо ехэ шанартай. Юуб гэхэдэ, В. И. Ленин иитын үйлэдбэрние хөрөнгөтэйгээр хүгжөөхын тула ажалша олониитые энэ хэрэгтэ хабаадуулха шухала гэһэн һургаал табиһан юм. Энэ бэшэг агуу багшын һургаалай манай орондо хүсэдөөр бэелүү- үлөө дахин гэршэлнэ. Саашань, ажалай бүтээсые дээшэ- лгын тула, түүд оносоо таряа, шулуу нүүрһэ, түмэр түдэгэ бусад продукт бүхэнние гамнахын тула жинр хүдэлмэри- шэн габьяатай аад, хүшэр хүндэ ажал хүдэлмэрние хэхэ оролдолгын гаргагдаһан газартал коммунизм эхилнэ гэ- рэнэй һургаалые бидэ бүгэдэн бэелүүлжэ, бүмбэрсэг дэл- лийхуулан байнабди. Совет хүнүүд мүнөө Ленин багшынгаа ирые суурхуулан, золтой жаргал асарһанайнь түлөө 100 жэлэй ойе габшагай ажалайнгаа бэлэгээр угтаха гэжэ шар- оролдоно.

Тиихдээ али бүхы ажал дээрээ алмалта арьбалалтын гу- ые наринаар сахиха, ажалай сагые гамнаха, үйлэдбэрнингөө хүсэн- ые нэмэжэ, ехэ продукци абаха гэһэн заабаринень хүсэн- ые хүргэхэ арга боломжонуудаа элсүүлнэ. Тиимэ арга болом- жуд социалис үйлэдбэрини һалбари бүхэндэ барагдашагүй нэгэнние гансал бодомжотойгоор бэдэржэ олохо, шадабари- ыг хэрэглэхэ шухала. Энэ талаар республикымнай олон предприятинуудай, колхоз, совхозуудай коллективүүд ашаггай ажалнуудые оруулна, ажалайнгаа эршэ шангадхана.

Тобол нарин сэмбын фабрикын зарим цехүүдэй коллекти- вүүд ажалай сагые үрэ ехэтэйгээр хэрэглэжэ, ажалай бүтээсые 1—2 дахин ехэ болгохо арга үйлэдбэридөө хэрэглэжэ эхилээ. Үүнэй дотор ЛВРЗ, «Теплоприбор» болон бусад заводуудта түү- ний, эмсэг хэрэгсэлнүүдые нарин нягтаар гаргаха, ажалай ирдэл һайжаруулха, мүнгэ зөөри алмахын тула захиргаанай, ажалшадай хиналтын ажалые оньһото түхеэрэлгэ болон ашиглын аргаар бүтээхэ холын хараатай дурадхалнуудые тулгаа, нилээд ехэ мүнгэ зөөри алмаха арга олоо. Энэл зорилгоор Улаан-Удын хилээмэ баридаг предприятинуудые нэгэдхүүлэ- ж, ажалсаг ябуулагдажа байнхай. Иимэ жэшээнүүдые саашаа- ньые үргэлжэлүүлжэ болоно.

Түүхэгэймнай ажалшадай дунда амжалта, арьбалалтын гу- ые наринаар сахихын тула мүн лэ ехэ юумэн хэгдэнэ. Газа- ай гектар бүхэнние үрэжэл ехэтэй болгохо, машина техникээ ехэ ехэтэйгээр ашаглаха, һайнаар харууһалжа, удаан саг ба хүдэлгэхэ, адууһа малаа гарза хоролтодо оруулхагүй, түл ресьнь олоор абаха, һайнаар, гуримтайгаар эдэлүүлжэ, ашиглыень элбэгээр абаха гэһэн хүдэлөөн колхоз, совхоз бү- ө болгэрэнхэй.

Тиигэ зуура, сэхынь хэлэхэдэ, энэ талаар зарим колхоз, сов- хозуудта үшөөл ехэхэн дутагдалнууд үзэгдэнэ гэбэл, центнер ашуки абахын тула ажалай, мүнгэ зөөриин ехэ гаргаша хэг- ах, түдөө ажахын машина техникэ муугаар хэрэглэгдэнэ, хү- ижэрнин сагые минин гээхэ ябадал олоор үзэгдэнэ. Жэшээнь, Онохойн аймагай Онохойн совхоз миллион холо гаран тухэрги- ; гарзатайгаар нёдондо жэлые үнгэргөө. Хурамхаанай, Хяаг- ; совхозууд центнер һу абахадаа, 32—33 түхэриг гаргашал- Баргажанай совхоздо центнер гахайн мяханда 545 түхэрнг ; гаргалагдана. Энэ хадаа хэмһээ үлүүлһэн ушар. Иимэ сэн- ; продукци абажа байхада, олзо оршын бин болохонь һэ- ; гээ гэшэ. Энэ хадаа мүнгэ зөөреэ тооложо үзэдэггүй, ; арьбалалта хэхын хойноһоо оролдоогүй байһанай, эм- ; ударидалгын ба экономическа хүдэлмэрние зүндэнь ; ; эрилтэ хиналтын һула байһанай хойшолон гэжэ хэ- ; ; Тоол иимэ хайша хэрэг ябадалтай шууд сэхээр тэмсэхые ; правительствымнай бухы ажалшадта хандаһан бэшэг ; Үйлэдбэрине хүтэлбэрилхэ хэрэгые һайжаруулха, на- ; хиналта шалгалтые, ажалай гурим журам шангадха- ; ; алмалта, арьбалалта хэлгын шухала эрхэ нүхэсэлнүүд ; болоно.

Энэ хэрэгтэ олониитэ ажалшадые хабаадуулхын тула пар- ; профсоюзна, комсомолой организациинууд эмхидхэлэй. ; ; ажалшадые хабаадуулха, һанамжа дурадхалнуудыень, ; ; ;

Агуу багшын түрэһөөр 100 жэлэй ойн үдэр угтуулан. габшагайшуул олошорно. Улаан-Удын локомотивна депогой электроаппаратна цехэй слесарь, коммунис ажалай ударник Михаил Сергеевич Овчинников тэдэнэй тоодо оролсоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. С. Овчинников ажалаа хэжэ байна.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ЭМХИДХЭХЫ ҮҮРГЫНЬ ДЭЭШЭЛҮҮЛХ

«Ярославска городской партийна организацида партийна суглаа үнгэргэдэг дүршэл тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй тогтоол партийна организацинуудай ажабайдалда схэхэн нүлөө үзүүлжэ байна.

Энэ тогтоол КПСС-эй Хажэнгын райкомой бюро дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, тэрэниие хүсэндэн хүргэхын тула тодорхой хэмжээ ябуулганууд хараалагдаһан байгаа.

Һүүлээрнь үнгэрһэн жэлэй ноябрь, декабрь һарануудта аймагай бүхы партийна организацинуудаар коммунистнуудай суглаан зарлагдажа, Ярославска городской партийна организацида партийна суглаа үнгэргэдэг дүршэл тухай КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые биелүүлхэ тушаа партийна организацинуудай зорилгонууд гэһэн асуудал тэдэнэй үзэмжэдэ табигдаһан юм. Эдэ суглаанууд тон эдэбхитэйгээр үнгэржэ, аймагай партийна организацида партийна суглаа бэлдэхэ, үнгэргэхэ, тэндэ абтаһан шидхэбэринүүдэй дүүргэлтэ эмхидхэхэ хэрэгтэ бии байһан ехэхэн дутагдалнууд хурсаар шүүмжэлэгдэнэн, усадхаха тушаань хэмжээнүүд абтаһан байна.

Партийна суглаан гээшэ эхин партийна организацийн эжэл дээдэ органинь болоно гэжэ КПСС-эй Устав соонше заагдана. КПСС-эй ЦК-гай тогтоол соонше дахинаа тон зүб һануулагдана гэжэ үгэ хэлэһэн коммунистнуд онсолон тэмдэглэһэн байха юм. Тиимэһээ эдэ суглаануудые хүсэд һайн бэлэдхэлтэйгээр хаһа сагтань зарлажа, суглаанай үзэмжэдэ табигдаһан асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ коммунистнуудые эдэбхитэйгээр хабаадуулжа, тоб байса тодорхой шидхэбэринүүдые абаад, тэрэнэй дүүргэлтэдэ бүхы коммунистнуудые элсүүлжэ шадабалнай, ажахыдашье, олониитын дундашье манай партийна нүлөө дээшэлхэ бшуу гэһэн тобшолол коммунистнуд хэһэн байна. Имагтал энэ ушарта партийна организацийн, ажахын үмэнэ байһан зорилгонууд амжалтатайгаар шидхэгдэхэ болоно.

Аймагай олохон партийна организацинууд энэ талаар зарим дүй дүршэлтэй болонхой. Районой коммунистнуд өөһэдынгөө суглаанууд дээрэ политическэ болон ажахын шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ, партийн ажал ябуулгада хабаадалсаха эрхэеэ болотоор эдлэнэ гээшэ.

Чисаанын совхозой партийна организациие абаад үзэе. Эндэхи отделенинуудаэр коммунистнуудай суглаан һара бүридэ һайн бэлэдхэлтэйгээр зарлагдана. Жэшээлхэдэ, совхозой нэгдэхи отделенийн партийна организаци үнгэрһэн жэлэй ноябрь һарада партийна гэгээрэлэй кружок, политһургуулинуудта болоһон түрүүшын хэшээлнүүдэй дүн, декабрьда—малай үбэлжэлгэ дээрэ коммунистнуудай түрүү үүргэ тухай, январь һарада—Колхозницуудай 3-дугаар бүхэсоюзна съездын дүнгүүд ба партийна организацийн зорилгонууд гэһэн асуудалнуудые суглаан дээрээ зүбшэн хэлсэнэн байна. Суглаануудтаа коммунистнуд дуратай ерэдэг, асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг заншалтай болоо.

Гайхалтай юумэн эндэ үгы бшуу. Партийна организацийн, коллективэй, коммунистнуудай ажабайдалда сэхэ хабаатай асуудалнууд табигдана ха юм. Гадна эдэ асуудалнуудые бөлдэлгэдэ коммунистнууд өөһэдөө, мүн ажахын мэргэжэлтэд, зарим ушарта партийна 'бэшэ' эдэбхитэй хабаадалсадаг. Иигэжэ хамтаараа оролсоходо, хэлсэхэшье, юумэн гарадаг, шидхэбэриньшье тодорхой байдаг. Тиигэжэ ажахын шидхэхы участогуудта нүлөөлхэ, элирһэн дутагдалнуудые дары усадхаха тушаа хэмжээ саг доронь абаха арга олгодоно.

Энээниие совхозой бодото байдал элирхэйлнэ. Үнгэрһэн жэлдэ сагай уларилай хэды таарамжагүй байбашье, тус совхозой коллектив гүрэндэ мяха, һу, нооһо худалдаха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэжэ шадаһан байна. Байгша ондо В. И. Ленинэй алдарта ойн, табан жэлэй һүүлшын жэлдэ чисаанынхид үндэр уялгануудые абаад, үсэд нэтэрүүгээр ажаллажа оронхой. Тэдэнэр Захаа-минай аймагай Баян голой совхозойхидой, Мухар-Шибирэй «Искра» колхозойхидой, Ярууныи совхозойхидой үнэтэ үүсхэл үргэнөөр дэмжэнхэй.

Коммунистнуудай хүтэлбэрилдэг районой бусадшье олон фермэ, бригада, отделенинүүд 1969 ондо һайнаар хүдэлжэ гараһан. Жэшээнь, тус совхозой А. Агапитовай хүтэлбэрилдэг тракторнатаряан ажалай бригада 755 гектар талмайн га буриһөө 10,5 центнер орооһо, тэрэ тоодо 11,2 центнер шэнинсэ абаһан байгаа. Тэдэнэй хүршэнэр—Худанай совхозой Улаан аралай отделениинхид үнгэрһэн жэлдэ үнеэн буриһөө 1718 килограмм һу һааба. Һүнэйнь үна сэн түсэбөөр харһалагдаһанһаа доогуур. Чисаанын совхозой Булангай МТФ-дэ үнеэн буриһөө 1649 литр һүн һаагдаа һэн.

Теэд туйлаһанаараа эдэнэр һанаагаа амарнагүй. Амжалтана буриарьбадхаха байһан тухайгаа «Үйлэдбэриин арга боломжо буриһайнаар хэрэглэхэ, арадай ажахыдахи арьбалалтын гурим үшөө нарин ар сахиха тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай бүхы совет арадга хандаһан бэшэг зүбшэн хэлсэжэ байха үедөө тэдэнэр мэдүүлнэ.

Энэ мэдүүлгэдэнь этигэжэ болоно. Ушар юуб гэбэл, эдэ бригада, отделенинүүдые дүй дүршэлтэй коммунистнар хүтэлбэрилнэ, эндэ партийн олон гэшүүд ажаллана. Бии байһан арга боломжо ба эрхэ нухэсэл тухайгаа, ажалдаа дайралдаһан дутагдалнуудые усадхаха тухайгаа тэдэнэр хамтаараа сугларжа зүбшэдэг, хөөрэлдэдэг, зүб тээшэнь шидхэдэг байна.

КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой гараһанһаа хойшо 4 һара үлүүтэй боложо байна. Энэ хугасаанда партийна организацинуудай ажабайдалда коммунистнуудай суглаануудай үүргые дээшэлүүлхэ, энээнэй үндэһэ һуури дээрэ партийн гэшүүдэй, ажалшадай эдэбхи үүсхэл дээшэлүүлхэ талаар Хажэнгын аймагай партийна организацинуудта бага бэшэ хүдэлмэри хэгдээ гээшэ.

Гэхэтэй хамта партийна суглаа бэлдэхэ, үнгэргэхэ, тэндэ абтаһан шидхэбэринүүдые дүүргэ... гохо хэрэгтэ дутагдалнуу... олон. Зарим партийна орг... нуудай секретарьнар эн... ёһотой үүсхэл, оролдоло... гүй. Суглаан дээрэ олон... дээрэһээ—КПСС-эй райко... радхагдаһан асуудалнуу... на. Харин үйлэдбэриде, ... организацийн, коммуни... ажабайдалда сэхэ хабаатай... далнууд үсөөн зүбшэгдэг... партийна организ... («Первомайский» совхозой... хи, Худанай совхозой 3-д... гастайн совхозой 2-дохи... нинүүдэй, Хажэнгын а... союзай гэхэ мэтэ) парти... лаа зарлаха болзор сахи... Үнгэрһэн жэлэй түрш... оройдохоо 2—4 суглаа... байгаа. Энэ хадаа КПСС-й... вай эрилтэнүүдые бүдүүл... хазагайруулһан ушар боло... шадаа иимэ ябадалтай эбл... то болохогүй.

Эхин партийна организ... бэеэ даанхай, эрхэ схэтэй... юм. Өөрынгөө ажахын, ко... вэй ажал хэрэгтэй, тэрэнэй... хэхэ зорилгонуудтай таа... лан хүдэлмэреэ эмхидхэхэ... Дээрэһээ захяа заабари... һуунгүй, өөһэдынгөө үүс... шухала асуудалнуудые ший... жо, партийна суглаанай... табижа байха зэргэтэй. И... энэ ушарта партийна суг... дай хүмүүжүүлхы, эмх... үүргэнь дээшэлхэ, коммун... дай эдэбхи үүсхэл бай... хүргөөхэ, тэдэнэй түрүү... дээшэлүүлхэ арга партийн... низацинуудта олгодохо бо...

Р. БАЯРТУ...

Үнгэрһэн жэлэй зун Улаан-Удын гэр барилгын комбинадай слесарь Григорий Федорович Погореловтэ Буряадай АССР-эй габьяата уралан нарижуулагша гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоһон юм. Энэ ушараар нүхэдынь булта урмашан баясаа бэлэй.

Слесарь Григорий Погорелов ажал хэрэгтээ нарин нягтаар хандадаг, оньһон техникэдэ һайн харуулһа хэдэг бшуу. Перлитнэ цехэй оньһон түхеэрэлгэнүүдэй сагһаа урид эбдэрһэн шалтагаанһаа хүдэлмэришэдтэ һаад ушаруулха ябадал һүүлэй үедэ гараагүй. Эндэ Григорий Погореловэй хубита ехэ. Энэ нүхэрнай хүдэлмэришэдэйнгөө дунда пилээд хүндэтэй болоһон. Хүндэ ажал хүнгэдхэхэ, шэнэ оньһон түхеэрэлгэ зохёохо хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм. Һүүлшын табан жэл соо слесарь Г. Погореловэй оруулһан хори гаран дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ, 27 мянган түхэригэй арьбалалта үгэһэн байна. Эдэ бүгэдые тоолоод үзэхэдэ баясахаар.

Хүн зоной ажал хүнгэдхэхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукцийн өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулха гэһэн хараа бодол урдаа табиһан хүдэлмэришэн бүхэн нимэ юумэ хэхэ шадалтай гэжэ һанагшаб.

Манай комбинадай хүдэлмэришэд һара бүри даабаряа үлүүлэн дүүргэдэг, гэр барилгын томо панель, ондоошье зүйлнүүдые олоор үйлэдбэрилэн гаргадаг юм. Хүдэлмэришэд бултадаа социалис мүрысөөндэ оролсожо, эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллана. Тиихын хажуугаар ажалаа оньһожоруулха, шэнэ онол арга үргэнөөр хэрэглэхэ гэһэн һанал бодолтойгоор тэлэнэр ажаллана. Уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын дурадхалнуудыеехэнхидээ инженерно-техническэ мэргэжэлтэдэй оруулһан байбашье, энэ хэрэгтэ юрын хүдэлмэришэд мүн лэ олоороо хабаадалсана. Тэдэнэй дунда слесарьнүүд, токарьнууд бии. Электромонтернууд И. Цыбиков, Б. Кульгавчук гэгшэд һаяшаг электродвигательнүүдые зайн галай аюулһаа аршалха тухай дурадхал эруулаа. Энэ дурадхал байгша оной январь һарада үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэбэ. Тиигэжэ жэл бүри 2 мянган түхэриг арьбалагдаха, хүсэ ехэтэ электродвигательнүүдые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха арга олгогдоо.

Слесарь Г. Погореловэй комбинадай ахалагша механик В. Прохоров электро-гагнууршан К. Борхонов гэгшэд армаг гагнаха автомат станок зохёожо, табан хүниие сүлөөлжэ, ондоо ажалда эльгээхэ арга ханганаһан байна. Электро-гагнууршанай хүшэр хүндэ хүдэлмэрие автомат станок һэлгэбэ ха юм.

Манай комбинадай уралан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшод жэлнээ жэл бүри олон дурадхал үйлэдбэридоо нэбтэрүүлнэ. Бидэнэр табан жэлэй туршада 250 дурадхал нэбтэрүүлжэ, 240 мянган түхэригэй арьбалалта хэхэ уялгатайбди. Энэ уялгаяа бодотоор дүүргэжэ байһандаа баясанабди. Дүрбэн жэлэй хугасаа соо манай комбинадай уралан нарижуулагшад 270 дурадхал үйлэдбэридоо нэбтэрүүлжэ, 350 мянган түхэригэй арьбалалта хэһэн байна. Бидэнэр түйлаһан энэ амжалтаяа улам арьбадхахын тула ушөөл ехэ юумэ хэхэ зорилготойбди. Байгша оной эхиндэ социалис уялга абажа, жэл соогоо 60 дурадхал үйлэдбэридоо нэбтэрүүлхэ гэһэн шидхэбэри абаа һэмди.

Хараалһан зорилгоёо бодото дээрэнь бэелүүлхын тула уралан нарижуулагшад, комбинадай бүхы хүдэлмэришэд оролдохо ёһотой болоно. Теэд мүнөө жэлнай юрын жэл бэшэ ха юм. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтаха гэжэ совет арад оролдоно.

Би түсэбтэ табан жэлэй эхинһээ хойшо 24 дурадхал нэбтэрүүлжэ, 26 мянган түхэригэй арьбалалта хэһэн байнаб. Эгээл үнэтэ дурадхал гэхэдэ, шэнгэн бетон нягтаруулха оньһон түхеэрэлгэ зохёохо дурадхал болоно. Иимэ түхеэрэлгэ хүдэлгэжэ эхилһэнэй ашаар ажалай бүтээсэ 7 процентээр дээшэлһэн юм. Мүн лэ жэл соогоо 13 мянган түхэригэй арьбалалта хэгдэхээр хараалагдаа. Перлитнэ цех соо шорой тооһон, газ элбэг байдаг. Миниий дурадхалаар эндэ агаар сэбэрлэхэ оньһон түхеэрэлгэ тодхогдоо. Дүрбэ мянган түхэригэй арьбалалта үгэхэһөө гадна, цех соохи агаар ходо сэбэрлэгдэнэ, ажаллахада таатай зохид эрхэ байдал хүдэлмэришэдтэ олгогдоо.

Уралан нарижуулагшад харюусалгатай, олондо ашатай туһатай юумэ хэнэ гээшэ. Тиимэһээ үнэтэй сэнтэй дурадхал оруулхын тула хүдэлмэришэн бүхэн һураха, техническэ эрдэм шудалха, эжалаа һайн мэдэхэ ёһотой. Би хори гаран жэл соо слесариин уялга дүүргэнэб. Хүдэлжэ байгаад, Улаан-Удын түмэр замай техникум дүүргэ һэм. Саашадаашье һураха, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ зорилго урдаа табинхайб. Хэхэ юумэн үшөөл ехэ. Энэ жэлһээ манай комбинат үргэдхэгдэхэ, һэльбэн заһабарилагдаха. Томо панелеэр байрын гэрнүүдые олоор бариха хэрэгтэ бидэнэр, уралан нарижуулагшадай оруулха туһа нэмэри ехэ юм.

А. АНДРЕЕВ.
Улаан-Удын гэр барилгын комбинадай слесарь.

УРАН ГАРТАН

СССР-эй эрдэмэй... мин Сибириин... Зүүн хойто зүгэй ко... но шэнжэлгын эрдэм... титудта, Магаданда т... гын техникын ба ур... раалалгын лаборатор... дэлжэ эхилээ. Инст... эрдэмтэдэй мэдэлдэ «Минск-22М» электр... тоололгын м а ш и н... ороо.

Мүнөө институдай... мэрилэгшэд ашагта... мал олодог предприя... дай түсэбтэ тоонуудые... хараалжа эхилээ. Зүүн... то зүгэй ашагта малт... нуудай нөөсые тоолж... лээ. Тиигээд тэдэнэр... гическа, экономическа... шэ һалбаряар элдэб... мэдээсэлнүүдые б... эхилхэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ин... дай тоололгын техник... урид хараалалгын л... торидо.

В. КАРОБЕЙНИКОВ...

ТҮРҮҮ ДҮЙ ДҮРШЭЛҺӨӨ

Таряашад, малшадта жэшээ боломоор

«Аккорд» гэһэн ойлгомжо мүнөөнэй хүдөө тосхонуудай ажабайдалда үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болонхой. Энэ хадаа хүдөө ажахын үйлэдбэриин хүргэлтэдэхи шаа... шатые харуулхаһаа гадна, мүнгэөөри, хүсэ эгээн лэ багаар гаргашалаад, продукци ехээр абаха гэһэн удхатай. Энээндэ шэнэ (нарядгүйгөөр) ажал эмхидхэлгын ба тэрэнэй түлөөһэнэй гурим туһална. Кубаниин солото таряашан, Социалис Ажалай Герой В. Я. Первицкийн звено мүнөө ус сагай газар таряалангай хэм хэмжээнэй жэшээ боложо үгэнэ. Энэ коллективэй ба Волгоградска областийн «Труд» гэжэ совхозой хүдэлмэрийн дүй дүршэлые РСФСР-эй Министрнуудэй Совет һайшаагаа. Түрүүшын үүсхэл гаргашадые дэмжэгшэд мүнөө олон болонхой. Тэдэнэр Хойто Кавказда, Поволжидо, Украинада, Сибирьтэ, Россин Федерацийн хойто талын областьнуудта бии болонхой.

СССР-эй ВДНХ-да бүхэроссин зүблөөн мартын 17-до нээгдэ. Энэ зүблөөн Колхоз ба совхозуудтахи оньһожоруулагдаһан звенонууд, тэдэндэ хэрэглэгдэхэ ажалай түлөөһэнэй түхэл маягууд гэһэн асуудал хэлсэхэ байна.

«Аккорд» гэһэн ойлгомжо лагаад гараб, тэрэнэй удхань ямар бэ? Энээн тухай элидхэлшэ. Худөө ажахыда ажал эмхидхэхэ ба түлөөһэ үгэхэ талаар бүхэроссин научно-шэнжэлэлгын институдай директор В. А. Тихонов, үгэ хэлэһэн хүнүүд дэлгэрэнгүйгээр тайлбарилан хэлээ. Худөө тосхонууд техникээр улам бүри ехээр хангагдана, наука ба дүршэлэй туйлалтанууд худөө ажахын үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудта бүри һайнаар хэрэглэгдэнэ. Гэбэшье дэбжэлтэ туйлахын тулада машинануудай тоое олон болгохо, үгэгжүүлгэ ехээр гаргаха гээшэ үшөөл дутамаг байна. Элшэ хүсэнэй улам бүри ехэ бололые ажал эмхидхэлгын ба тэрэнэй түлөөһэнэй урэ ехэтэй түхэл маягуудаар батадхаха шухала. Наряад даалгабаригүйгөөр хүдэлдэг оньһожоруулагдаһан звенонууд таряан ажалые эгээн лэ һайнаар эмхидхэлгэ болоно гэжэ ажабайдал харуулжа үгөө. Имагтал иимэ звенонуудта үндэр ургаса абтадаг, ажалай бүтээсэ дээшэлдэг. Жэшээлхэдэ, центнер продукци абахын тулада гаргашалагдадаг хүсэн эдэ звенонуудта звенонуудгүй юрын бригадануудайхида орходоо 24—37 процентээр бага байдаг. Ямар юумэн һонирхолтойб гэхэдэ, нэгэ трактор ба нэгэ механизатор юрын бригадануудайхида орходоо һураггүй ехэ тарилгын талмай элдүүрилдэг байха юм.

Иимэ звенонуудай экономическа һайн үрэ дүн түйладаг байһые юугээр тайлбарилжа болохоб? Нэгэдэхеэр, түрүү агротехническэ аргануудые шудалха талаар хүн бүхэнэй өөһэдэйнь шадабариие дээшэлүүлгэдэ ажалай талаар тусхай мэргэжэлдэ оролго туһална. Хоёрдохёор, ажалай түлөөһэн хэһэнэйнь эзэргээр улам бүри ехээр түлэгдэнэ. Звенонуудай механизаторнуудта дүүргэһэн нормо гү, али тус тус ябуулганууд... нэйнь түлөө бэшэ, харин эсэсэй үрэ дүнгэй—хуряажа абаһан ургасынь түлөө түлөөһэн үгтэдэг байна бшуу.

Мүнөө Россин Федераци дотор 130 мянга шахуу оньһожоруулагдаһан звено бии. Өөһэдынгөө мэргэжэлэй талаар тэдэнэр хоёр гол түхэл янза боложо, хүсэ ехээр хэрэглэдэг ургамалнуудые тариха тусхай мэргэжэлэй звенонууд ба хүдөө ажахын ургамалнуудай үндэр, тогтууритай ургаса абаха зорилготой универсальна звенонууд боложо хубаардаг байна.

(ТАСС-ай корр).

• • •

Газар таряалан үрэ ехэтэйгээр, ургэнөөр эрхилдэг районуудта трактор хонишодые заатагүй түридэг гэжэ һанагдахаар байдаг гээшэ. Хонин һүрэгүүдэй бэлшэхэ хээрын бэлшээри улам бүри бага боложол байдаг. Ставрополь шэнги хони олоор үсхэбэрилдэг хизаарта зарим ажахынууд нарин нооһого хонидойнгоо тоое үсөөрүүлхэ гү, али хүсэдөөр усадхаха баатай болоһон байдаг.

Энэ асуудал шидхэхэ арганые хони ба ямаа үсхэбэрилгын бүхэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдай (Одесса) байгуулһан үндэр ургаса үгэдэг намарай шэнинсын, ешмээнэй, кукурузын ба бэшэ бэшэ культурануудай сортнуудые манай орон дотор 5 миллион гектараһаа үлүү газарта тарина.

Энэ жэлдэ институт гүрэнэй сорт туршадаг газарнуудта 10 үндэр ургасын сортнуудые ба намарай, шэннисын, хабарай ешмээнэй кукурузын ба горохой холисонуудые шалгалтада тушаагаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ВАСХНИЛ-ай гэшүүн-корреспондент, Леннинэй ба Гүрэнэй шангуудай лауреат П. Ф. Гаркавый (зүүн гарһаа), аспирантнар В. Перехрест, В. Наволоцкий, ахалагша лаборантка Е. Бокастоватай хоёрдохи үеын холисо ешмээнэй ургасые хаража байна. Дулаалагдамал ямбада ешмээн жэлдээ 2—3 дахин үгэнэ; энэнь шэнэ сорт бии болгохо сагые ехээр алмана.

ТАСС-ай фотохроника.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Бүхэсоюзна селекционно-генетическэ институдай (Одесса) байгуулһан үндэр ургаса үгэдэг намарай шэннисын, ешмээнэй, кукурузын ба бэшэ бэшэ культурануудай сортнуудые манай орон дотор 5 миллион гектараһаа үлүү газарта тарина.

Энэ жэлдэ институт гүрэнэй сорт туршадаг газарнуудта 10 үндэр ургасын сортнуудые ба намарай, шэннисын, хабарай ешмээнэй кукурузын ба горохой холисонуудые шалгалтада тушаагаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ВАСХНИЛ-ай гэшүүн-корреспондент, Леннинэй ба Гүрэнэй шангуудай лауреат П. Ф. Гаркавый (зүүн гарһаа), аспирантнар В. Перехрест, В. Наволоцкий, ахалагша лаборантка Е. Бокастоватай хоёрдохи үеын холисо ешмээнэй ургасые хаража байна. Дулаалагдамал ямбада ешмээн жэлдээ 2—3 дахин үгэнэ; энэнь шэнэ сорт бии болгохо сагые ехээр алмана.

ТАСС-ай фотохроника.

— Туршалгын үрэ... ямар бэ?

— Промышленна аргаар... үсхэбэрилгэ хүдэлмэрийн... дүрбэнэй нэгэ хубяар үсөө... хүсэ гаргашалгые хоёр дахи... болгохо арга олгоо,—гэдэ... Казаков хэлээ. —Салин хур... фонд гушан процентээр хо... хонишодой түлөөһэн нэгэ... дахин үнэмээ. Манай ... центнер нооһо абалга хизаа... торхи дунда зэргын ... орходоо гушан процентээр ... боложо үгэдэг. Фермэ хэдэ... бүхэндэ зуу мянга шахуу ... гэй ашаг олзо үгэдэг. Энэ ... тэрэниие барилгын гаргаш... ба—зургаан жэлэй турш... рюулха арга олгоно.

Шэнэ туршалга бэелүү... хүдэлмэришэдэй тогтомол ... хүдэлхэ, хоёр ямаралтын ... байха арга олгоно. Энэ хадаа... шухала удха шанартай барим... лоно. Хонишод гэр бүлий... холодоогүй. Тэдэнэр ... эзэргэлһан туршалтын ... болбосон зохид тосхондо а... даг.

— Промышленна аргаар... үсхэбэрилгэ саашадаа ехэ... гэрхэл байха,—гэдэ СССР-й... дөө ажахын министерствын... ажалай управлениин ... Л. С. Стефанюк ТАСС-ай ко... пондентдэ хэлээ.

Хони үсхэбэрилхэ шэнэ ... логи хоёр шахуу жэлэй ... ВАСХНИЛ-ай нүүдэл ... удаань СССР-эй Худөө ... министерствын научно-тех... советдээр һайшаагдаһан ... Ойрын жэлнүүдтэ орон дотор... ни үсхэбэрилхэ 300 томо... мышленна комплекс байгуу... һэн шидхэбэри баталан ... хай.

К. МИЦЕВИЧ.
ТАСС-ай корр.

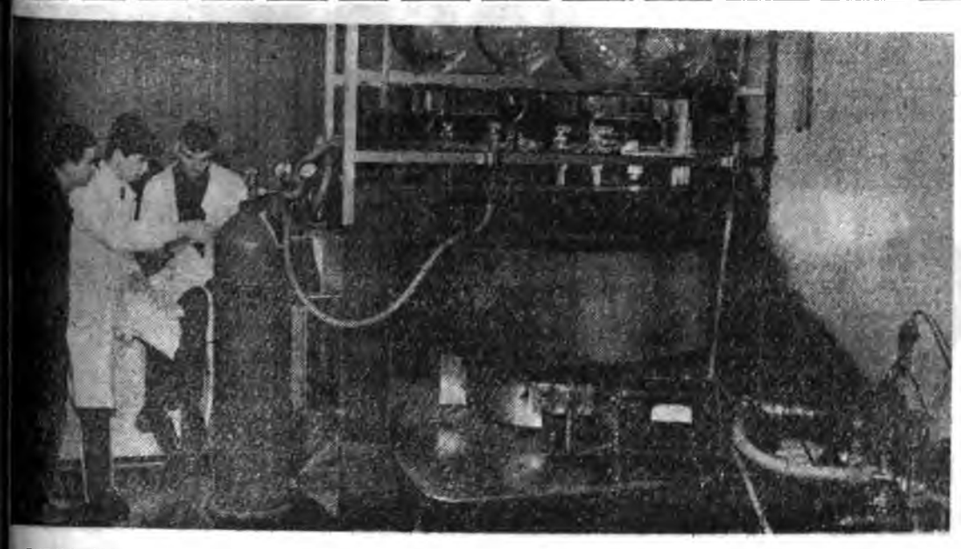

ДУБНА (Москвагай область.) Хорин жэлэй саана ядерна нюусануудай лабораториде совет эрдэмэй ба техникын бүтээһэн 680 миллион электро-вольт хүсэтэй протонуудые арьлидхадаг түхеэрэлгэ хүдэлгэгдөө.

Тус түхеэрэлгэ тон богони болзор соо тодхогдоо. Тэрэнэй туһаар үндэр хүсэнүүдэй физикэдэ лабораториин шэнжэлгэнүүдые саг үргэлжэ хэдэг болоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бета-спектрометр гэдэг оньһон прибор ядерна нюусануудай лаборатори соо бэлдэгдээ. Мүнөө энэ приборые Болгариин эрдэмэй академидэ шэнжэлгэ ажалшадаг нюусануудые хэхынь эльгээхээ бэлдэжэ байна. Зүүн гарһаа: радио инженер Николай Иванблински, физигүүд Илья Пенев, Цветан Вылов. ТАСС-ай фотохроника.

АЖАЛШАДЫЕ СПОРТДО ОЛООР ХАБААДУУЛАЯ

Орон дотор физкультура болон спортые саашадань хүгжөөхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй 1966 оной августын тогтоолые бэелүүлхэ зуураа, республикымнай спортивна организацинууд спортсменүүдэй бэлиг шадабариие дээшэлүүлхэ, физкультура болон спортые ажалшадай ажабайдалда нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулна.

Физкультурна олохон коллективүүд, «Труд», «Спартак» «Локомотив», «Урожай», «Динамо» гэхэ мэтэ спортивна һайн дуранай бүлгэмүүд агуу Ленинэй 100 жэлэй баярта ойе угтуулан, тодорхой социалис уялгануудые абаһан юм. Физкультурада, спортдо олониитэ ажалшадые элсүүлхэ, разрядтай спортсменүүдые, ГТО болон ГЗР-эй значогтой хүнүүдые олоор бэлэдхэхэ, мүн баһа спортивна талмайнуудые, баазануудые, түхеэрэлгэнүүдые олоор бариха хүдэлмэри уялганууд соонь хараалагданхай. Вождиин баярта ойн жэлдэ абаһан уялганууд амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байна.

Жэшээлхэдэ, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн һайндэр болотор республика доторнай физкультурнигуудай тоо 160 мянганда хүрэхэ гэхэ гү, али 1960 оноһохидо орходоо 3 дахин олошорхо байна. Тиимэһээ республикымнай табадахи хүн бүхэн эдэбхитэй физкультурник, спортсмен болохо, спортивна ямар нэгэн секциндэ хабаадалсаха болоно бшуу. Тэрээнһээ гадна, хэдэн арбаад мянган хүн бэсэ даагаад физкультура, спорт эрхилнэ.

Һүүлшын хоёр жэлэй туршада республикадамнай, СССР-эй спортын 100 шахуу кандидадууд, мастернууд, нэгэдэхи разрядтай 50 гаран спортсменүүд бэлэдхэгдэһэн байна. Энэ үе соо 40 мянган хүн ГТО-гой, ГЗР-эй нормонуудые үгэһэн байна. Мори урилдаха спорт, бокс, барилдаан, футбол, хүнгэн атлетикэ, һур харбалга, коньки гэхэ мэтэ спортоор Буряадай спортсменүүд Алас-Дурна зүгэй хизаар, областьнуудай түрүү командануудтай ана-мана тэмсэнэ. СССР-эй спортын мастер хүнгэн атлет Владимир Цыренов, һур харбагша Даша Эрдынеев гэгшэд СССР-эй суглуулагдамал командын бүридэлдэ ородог. Боксернууд Валерий Стрельников, Борис Зориктуев, һур харбагшад Галина Эрдынеева, Вячеслав Гуров болон бусад олон спортсменүүд Россин Федерацин суглуулагдамал командануудай нэрэ хүндые нэгэтэ бэшэ хамгаалһан байна.

Манай республика дотор спортын 23 зүйлөөр спортивна 50 гаран ехэ мүрысоон нёдондо жэл үнгэргэдөө. Буряадаймнай суглуулагдамал команданууд боксоор, дүрэ буляалдалгын болон классическа барилдаагаар, хүнгэн атлетикээр, шатараар, даамаар, коньки-гаар Бүхэсоюзна болон Бүхэросин мүрысөөнүүдтэ хабаадалсажа, шангай һуурин уудые нэгэнтэ бэшэ эзэлээ.

Жэшээлхэдэ, хүнгэн атлетикээр «Правда» газетын шангай түлөө майн 9-дэ Москва хотодо үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ хабаадалсаха зуураа, манай спортсменүүд бүхы автономито республикануудай болон Советскэ Союзай 250 мянган хүрэтэр хүн зонтой городуудай, командануудай дунда командна тоогоороо түрүүлжэ, «Правда» газетын, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй дэргэдэхи физкультура ба спортын комитедэй шангуудта, дипломуудта хүртэһэн байха юм.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдаһан РСФСР-эй арадуудай үбэлэй IV спартакиада үнгэрһэн жэлэй ехэхэн событи болоно. Предприятинууд, барилганууд, эмхи зургаануудай, колхоз, совхозууд болон һургуулинуудай физкультурна коллективүүдтэ спартакиадын түрүүшын шата үнгэрөө. Энэ шатын үнгэргэгдэхэдэ залуу спортсменүүд шалгаржа гараһан байна. Мартын 1-нэй мэдээгээр, республикымнай 25 мянга гаран спортсменүүд спартакиадын мүрысөөнүүдтэ хабаадалсаа.

Республика дотороо болоһон мүрысөөнүүдтэ илажа гараһан 100 шахуу спортсменүүд Алас-Дурна зүгэй зонын спартакиадада Буряадайнгаа нэрэ хүндые хамгаалһан байна. Алас-Дурна зүгэй хизаар областьнуудай, автономито республикануудай дунда үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ манай конькигаар урилдагшад 1-дэхи һуури эзэлжэ, нилээд ехэ амжалта туйлаа. СССР-эй спортын мастернууд Сергей Можаев, Юрий Кокорин, Валерий Мунгалов, Сергей Воронин, Маргарита Семенова, нэгэдэхи разрядтай Нина Поламарчук гэгшэд Буряадай конькигаар урилдагшадай дундаһаа эрхим дүнгүүдые харуулаа. Тэдэнэр бултадаа РСФСР-эй арадуудай спартакиадын түгэсхэлэй мүрысөөнүүдтэ хабаадалсаха эрхэ эбаа. Буряадай АССР-эй үбэлэй IV спартакиада боложо үргэлжэлһөөр.

Баярта ойн жэлэй үбэлэй спартакиадын үедэ хүдөөгэй спортивна организацинуудай хүдэлмэреэ нилээд һайжаруулһаниинь магтаалтай. Хүнгэн атлетикээр, дүрэ буляалдаха барилдаагаар, волейболоор, мэргэн буудалгаар, футболоор болон спортын бусадшье зүйлнүүдээр хүдөөгэй ажалшадай спартакиаданууд бүхы аймагуудта нёдондо жэл үнгэргэдөө һэн. Хүдөөгэй 13 аймагай команданууд «Урожайн», ДСО-гой үнгэрэгшэ зунай спартакиадын мүрысөөнүүдтэ хабаадалсаа. Мүнөө 30 мянга гаран физкультурнигууд хүдөө нютагуудта бии гэжэ тоологдоно. Хүдөөгэй ажалшадай дундаһаа спортсменүүд урган гарахаһаа гадна, бэлиг шадабаряа саг үргэлжэ дээшэлүүлнэ. Дүрэ буляалдаха барилдаагаар «Урожай», ДСО-гой суглуулагдамал команда хүдөөгэй барилдаашадһаа бүрилдэнэ.

Хүдөөгэй штангист В. Бадмаев, бүхэшүүл В. Зандаев, Н. Очиров, Н. Батуев болон бусад Буряадай АССР-эй 1969 оной чемпионууд болоһон байна.

1969 оной зун Благовещенск хотодо үнгэргэгдэһэн зонын мүрысөөнүүдтэ хүдөө нютагуудаймнай хурдан гүйгөөшэ морид түрүүлжэ гараһан байна. Морёор урилдаха спортын мүрысөөнүүдэй юһэн шангай долоониинь Буряадай гүйгөөшэдтэ хүртэһэн байха юм. «Арһан бүмбэгэ» гэһэн Бүхэсоюзна шангай түлөө болоһон мүрысөөндэ орон дотороо 4-дэхи һуури эзэлһэн Хориин эдир футболистнуудай амжалта, туйлалтанууд Буряадтамнай мэдээжэ болонхой.

Хориин, Түнхэнэй, Прибайкалиин, Бэшүүрэй болон бусад зарим аймагуудта физкультурно-спортивна хүдэлмэри эли бодо һайжаржа байна. Жэшээлхэдэ, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэһэн уряа доро түнхэнэйхид физкультурно-спортивна бүхы хүдэлмэреэ ябуулна.

Хоккейн талмайтай, урилдаха харгытай зургаан елүүр Түнхэнэй аймагта байгуулагдаа һэн. Аймагай түбэй һургуулинн баaза дээрэ санын 8 баaза эмхидхэгдэнхэй. Жэмһэгэй, Толтойн дунда һургуулинуудай дэргэдэ барилдаагаар, боксоор, санаар, бүмбэгэтэй хоккейгээр филналнууд нээгдээ. Тэрээндэ 700 гаран хүн хабаадалсана. Тоорын дунда һургуулинн багшанар А. Д. Маланов, В. Г. Хартаев гэгшэд һайнаар хүдэлнэ.

Буряадай АССР-эй XXV жэлэй ойн нэрэмжэтэ гол стадион шэнэдхэгдэн хубилагдаа. Мүнөө 20 мянга гаран хүн тэрэнэй трибунануудта багтажа һууха аргатай болоо. Футболой талмай болон елүүр гэрэлтүүлхэ зайн гал оруулагдаа.

5 мянган хүнэй һууха трибунатай стадион Онохойдо баригдаба. Спортивна 17 зал республикымнай предприятинуудта, һургуулинуудта баригдаһан байна. Үшөө спортивна 20 зал хүдөө нютагуудта ойрын 2 жэлэй туршада баригдаха юм.

Гэхэтэй хамта, республикын физкультурна организацинуудта үшөөл дутуу дунданууд бии байһаар. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтаха гэһэн уялгануудые абабашье, спортивна олохон организацинууд, коллективүүд тэдэнээ бэелүүлхэ талаар тодорхой хэмжээнүүдые абанагүй. Физкультура болон спортын талаар Улаан-Удын городской комитет хүдэлмэреэ мууса эмхидхэнэ.

Спорт олоороо эрхилхын тулада материальна баaза байгуулха, бэхижүүлхэ хүдэлмэри хүдөө нютагуудта тон һулаар ябуулагдана. Физкультурнигуудые спортивна хэрэгсэлээр хангаха асуудал урданайхидаал адли шиидхэгдээгүй зандаа.

СССР-эй арадуудай зунай V спартакиадада манай спортсменүүдэй хабаадалсаха болоһон үшөр республикын спортивна ажабайдалда ехэхэн событи болохо байна. Предприятинуудай, колхоз, совхозуудай, һургуулинуудай физкультурна коллективүүдтэ спортын 18 зүйлөөр спартакиадын түрүүшын шатын мүрысөөнүүд үнгэргэгдэхэ юм.

СССР-эй арадуудай спартакиадын үедэ 100 гаран мүрысөөн уулзалганууд республика доторнай үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

Буряадай спортсменүүдэй бэлиг шадабариие дээшэлүүлхэ хэрэгтэ эдэ бүгэдын һайн нүлөө үзүүлхэ байһаниинь дамжаггүй.

Г. СЕРГЕЕВ.
Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советэй дэргэдэхи физкультура ба спортын талаар комитедэй түрүүлэгшэ.

ЭДЭНЭЙ НЭРЭ МҮНХЭ

Энэ ороноо, түрэл город хотоондоо харата фашистнуудай һаранхамгаалаан, эниин самурайнуудые сохилсон унаат. Эрэлхэг гэмнэйгоор таанар тэмсэжэ, эн-тайбан ажабайдалыемнай. Октябриин хубисхалай дэхэ хэрэгүүдые аршалаат. Таа-Москва, Севастополь, Полтава, Ленинград, Будапешт, Вена Днепр, Волго, Хара даа-Номгон океан дээрэ харата-дадта амар заяа үзүүлэнгүй сохилсожо, баатаршалга гаргаат. Тэдэй нэрэ соло хододоо манай дахал зүрхэндэ хадуугданхай. Тэдэй нэрэ соло мунхэрүүлэн, нютагай зон хүшөө та-Тэрээн дээрэ хоёр зуун долоон баатарнуудай нэрэ алтан үзэгүүдээр һиилэн бэ-Эндэ ерэһэн хүн бү-таанадтай танилсажа, нэрэ мэтэнай ухаандаа хадуужа, баатаршалгадатнай һүгэлэн бай-

Барханай «Мүшэн» колхозой-дахь дархан Баторов Бадма-гэдэг гартай хүн» байһан юм. Тэрэ түмэр дабтажа, ажабайдалда хэрэгтэй эдэлэнүүдые хэдэг юм. Мүн лэ мүнгэ һиилэжэ гаа-Мүн лэ моөн тагшануудые шэмэглэ-Тиимэ нютаг нутыгаа зоной дунда хүндэтэй ямбатай болоһон байна. Мүн лэ уран бэлигтэнэй-дахь хабаадалсажа, баяд ноёо-ерэ ерэ тэмсэхыень уряалдаг-Шэнэ байдал Барханай нютаг байгуулха хэрэгтэ ехэхэн хубитаяа оруулалсаһан юм. Ажалша бэрхэ, дархан бэлигтэй һэн туладаа өөрынгөө хүбүүдые ажал хэхыень, ходоодоо унэн сэхээр ябахыень һургадаг бэлэй. Хүбүүдынь багаһаа эсэгэтэйгээ дахасалдан кузница соонь ерэлцэжэ, энэ тэрын туһа хүргэлсэдэг, түмэр дабтажа дарха хэхыень харадаг һэн. Уданшьегүй Баторов Бадмын табан хүбүүдынь бултэ түмэршэ дарханай мэргэжэл шэлэжэ, трактор, машинануудые заһалсадаг болоо бэлэй. Тиигэжэ Баторов Бадма табан хүбүүдтэйгээ хамта үглөө бүри кузницадаа ерэжэ ажалладаг байгаа.

Эхэ орондомнай фашистнарай добтолон ороходонь, түмэршэ дархан Баторов Бадма өөрынгөө гурбан хүбүүдтэй хамта фронт ошоо һэн. Тэдэнэй нэгэнийньшье бусаха золгүй байгаа. Гурбан хүбүүдтэйгээ хамта Эхэ ороноо хамгаалан унаһан түмэршэ дархан Баторов Бадмада, алдар соло!

Мүн лэ энэ нютагта түрэһэн, үдэһэн Очир Эрхетуев һургуулида эрхим һайнаар һураже, гушаад оной эхиндэ Ленинград хотын сэрэгэй училищида абтаһан бэлэй. Тэрэ лейтенантын зэргэтэйгээр училищи дуургэжэ, Алма-Атада, Ташкентдэ, Москва шадар сэрэгэй алба хэһэн намтартай. Эхэ орондомнай фашистнарай добтолон ороходо, кадрова офицер ябаһан Очир Эрхетуев түрүүшын лэ удэрһөө харата дайсадые сохилсожо эхилээ.

Ахалагша лейтенант Очир Эрхетуев дайнай гурбан жэл соо фашистнартай эрэлхэгээр тэмсэжэ, 1944 оной хабар Киев шадар баатарай үхэлөөр унаа бэлэй. Һүүлшынгээ байлдаанай урдахана, Лиза басагандаа бэшэһэн бэшэгынь мүнөөшье болотор хадагалагдажа байдаг.

«Лизэхэмни! Хүшэр хүндэ дайта жэлнүүдэй үедэ түрөөш. Бидэшни Эхэ ороноо хамгаалан, танайнгаа ерэлдүйн түлөө фашистохосуудтай тэмсэнэбди. Дайсанай дарагдаха саг дүтэ болоо. Тэдэниие өөрынь эшээн соо үй бүта сохёод, түрэл Буряад ороноо, миниии басаган Лизэхэн, шамдаа бусахаб.

Шинии эсэгэ Очир Эрхетуев» гэһэн захяа тэрээн соонь бэшээтэй.

Очир Эрхетуев бусаагүй. Нютагайнь эүу гаран сэрэгшэд мүн лэ энэ даймда баатарай үхэлөөр унаа. Тэдэнэй хэрэг мунхэ. Нэрэ солонь хүндэтэй. Барханай дунда һургуулиин үхибүүд баатар сэрэгшэдэй хүшөөгэй хажууда сэсэг ногоо таридаг,

Бархан нютаг мүнөө танигдахаар бэшэ болоо. Шэнэ шэнэ гэрнүүд олоор баригдажа, хүдөө ажалшад хүхюу согтойгоор ажаһууна, ажаллана. Энэ һайхан жаргалта сагай түлөө тэмсэн унаһан баатарнуудайнгаа нэрэ солые лурдан, дуун соогоо магтана. Баатар сэрэгшэдтэ хэтэ мүнхын алдар соло!

К. ЖАМЬЯНОВ.

ХАЛУУН ЗҮРХЭНЭЙ БАЯСХАЛАН ХҮРГЭНЭБ

Аймшьегүй элүүр хүн ябатада, гэнтэ саа (паралич) үбшэндэ орадгажа, хүл, гарни эзэгүй, ноёгой гарай болоһон юм. Нэгэшье-хүн дуугаржа шадахаа болишоно-ой һэмби. Нигэжэ үхэхын-ада хүрэһэн намайе Улаан-Удэ городой Октябрьска районой поликлиникын врач-невропатолог Мария Герасимовна Матхонова-ибтар оролдосотойгоор эмшэлдэ, хүл дээрэм гаргаа.

Мария Герасимовна жэл хахад соо гэртэм үзэжэ, элдэб һайн арга, эм дом үгэжэ, миниидэ хашаргүй ходо ерэжэ, үнэн сэдьхэлһэ һанаагаа зобоһон байна.

Олон жэлдэ Шэлэй заводто хүдэлжэ, пенсидэ гараад, үхибүүдэйнгээ, ашанар зээнэрэйнгээ дунда ан бунхан гэжэ һуутарал нимэ хэсүү үбшэндэ нэрбэгдээ бэлэйб. Мүнөө үхөөд бодоһон шэнги балотай, жаргалтай ябанаб.

Минии ами наһые абарагша Мария Герасимовнагай аша туһые юугээр харюулалтай гээшэб? Энээн тушаа дурдахадам, хүнние аргалха, абарха гээшэ манай арюун уялга гээд хэлэдэг.

Хүндэтэ редакци, «Буряад үнэн» газетын хуудаһаар дамжуулан, Мария Герасимовна Матхоновада үнэн зүрхэнһөө халуун баясхалан хүргэхыемни зүбшөөгыт!

Бальжима ДАШИНИМАЕВА.
Улаан-Удэ город.

ЖУРАМТАЙ ЖОЛООШОН

Аяар холоһоо зурыһан асфальт харгы заха хизааргүй ута хилэн хара лентэдэл машиныь мөөрнүүдтэ ороргдожол байһан шэнги. Кузоваараа дүүрэн ашаа тээһэн шэнэхэн ГАЗ-51 маркын самосвал Түгнын үргэн талаар шадал мэдэн табилуулна.

Тэрэнние жолоодожо ябаһан залуу хүбүүн Бэшүүрэй совхозой түрүү жолоошодой нэгэн юм. Василий Аюшеев албанда омолохынгоо урдахана Бага-Куналейн техническэ мэргэжэлэй училищи дуургэжэ, механизатор, жолоошон мэргэжэлтэй боложо гараһан. Мүнөө Аюшеев Улаан-Удэ хотоһоо комбикормо шэрэлсэнэ. Жолоошод үглөөнэй 4 часта бодожо, тэрэ удэртөө һөөргөө бусахаар город ошодог юм. Тиихэдээ тэдэнэр удэртөө 300 шахуу километр гүйлгэхэ баатай болоно. Эндэ яһала элүүр, һайн бэетэй хүн хэрэгтэй. Вася һургуулида һураже байхаһаа эхилээд спорттой нүхэсэгшэ һэн. Санаар болоһон мүрысөөндэ аймаг соогоо түрүү һуури эзэлдэг, нэгэдэхи разрядай спортсмен тула республикын мүрысөөнүүдтэ хабаадалсаһан байха.

Архи ууха, тамхи татаха заншал тэрээндэ огто байхагүй. Архи уугаад, машинадаа һуужа гүйлгэдэг зарим хүнүүдтэй Аюшеев эрид хатуугаар хөөрэлдэдэг, аюул тодхорһоо зайлахыень эрилтэ табидаг, нүхэдөө хүмүүжүүлдэг байна. Тиимэһээ нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй, хүтэлбэриләгшэдэй зүгһөө магтаалтай ябадаг юм. Василий бэрхэшээлһээ айдаггүй, урагшаа һанаатай хүн. Хүтэлбэриләгшэдэйнгөө даабари үгэхэдэ арсадаггүй, ямаршье ажалда эльгээхэдэнь, тэрэниень дүүргэхээр бэлэн байдаг.

Аюшеев һарынгаа түсэб 120—130 процент дүүргэдэг. Мүнөө тэрэ совхозой жолоошодой дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсоод, даажа абаһан машинаяа ашаргайгаар хэрэглэнэ, капитальна заһабарида орууланггүй олон мянган километр ябуулхын түлөө ороолдоно.

С. ДАМДИНОВ.

М. ИСАКОВСКИЙ

Айлые хүндэлэн

Айлые хүндэлэн, гэрһээ гэртэ
Алхалаг ороно бахананууд мэгдэн.
Утаһад хүнхинэн, ханхинан зэдэлээ,—
Урда энээнии үзөөгүйлди хээээш.
Наранай носохы зоогдоһон нарһад дээр,
Нээрээ, хараагүйлди зүндөөш, зүүдэндээш
Эгээлэй хүнүүдэй баярлан жаргахы,
Үһээ дээрэһээ одоной ялархы.
Үдэшын бараанаар, борохон хараанаар
Үзэсхэлэн галханууд айлаа, бадарааная.
Айлдамнай баярта удэрнүүд тогтоо,
Айлдамнай атаархан огторгой өбтоо.
Айлые хүндэлэн, гэрһээ гэртэ
Алхалан ороно бахананууд мэгдэн.
Утаһад хүнхинэн, ханхинан зэдэлээ,—
Урда энээнии үзөөгүйлди хээээш.

Хайшаашье яаража ябаа һаа

Хайшаашье яаража ябаа һаа,
Харин эндэ зогсоорой.
Энээхэн хуурсагай хажууда
Энхэрэн байжа мүргөөрэй.
Хэншье, юуншье байгаарайш,—
Эрдэмтэ, шахтершье ябаарай.
Эгээл һайн нүхэрнай
Эндэ нөирсоо гэжэ һанаарай.
Маанадай түлөө тэрэ
Мүнхэ наһаяа үгөөл.
Ажамидаралаа гамнангүй,
Аршалаал Эхэ ороноо.

Ородһоо Вл. **ПЕТОНОВ** оршуулба.

ХИЛЬЫН САНАНАНУУД

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

ГДР-гэй ЦК-гай ба МНР-эй Министрнүүдэй Советэй тогтоол

УЛАН-БААТАР. (ТАСС). Монголой шанарай талаар үрэ дүнгэй һайжаруулгаар партийна ба-гэй органуудай харюусалые-гаа талаар МНРП-гэй ЦК-гэй пленумэй (1970 он) шидхэ-бэринүүдые дүүргэхэ зарим хэмжээнүүд тухай Монголой Арадай-революционно партиин ЦК, МНР-эй Министрнүүдэй Совет тогтоол гаргаа гэжэ МОНЦАМЭ агентство мэдээсэнэ.

В. Штоф В. Брандт хоёрой уулзалга

БОННУ. (ТАСС). ГДР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ В. Штоф уулзахын тулада ФРГ-гэй Федерэй Брандт мартын 19-дэ эн-ноо. ФРГ-гэй канцлер В. Брандт Эрфуртин вокзал дээрэ ГДР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ В. Штоф, бусад тусхай тушаалта хүн-дүүгаа.

Вокзал дээрэхи уулзалгын һүүлээр, ГДР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ В. Штоф, ФРГ-гэй федеральна канцлер В. Брандт, ГДР-эй ба ФРГ-гэй делегацинуудай гэшүүд «Эрфуртер хоф» гэжэ отель тээшэ ошоо. Тэндэ Германиин хоёр үгрэнэй правительствануудые толгойлогшонорой хоорондо удангүй хөөрэлдөөн эхилээ.

Баруун Бенгалидахи байдал

КОЛКАТА. (ТАСС). Баруун Бенгалиин Калькуттаһаа абтаһан мэдээгээ энэ штабтахи оршон байдаг гаа шахардуу шанга болоһон тухай үгэнэ.

Баруун Бенгалиин главна министр Мукерджи мартын 16-да тушаалтай болгоо.

Мартын 18-да бүхы Баруун Бенгали дотор 24 часай бүгэдэ ниитын забастовко хэдэ хэдэн профсоюзуудай үрэгаар болоо. Нэгэдэмэл фронтын можо болон хубаарһанда, А. Мукерджиин правительствын тушаалһаа бүүрһанда бүрүүшаалгын тэмдэг болгон энэ забастовко үнгэргэгдөө.

Вашингтондо сошордолго болоно

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Ороной эл-ниитын байшангууд-дэй үедэ хэдэн олон тэрэрэлдэ-ниэ уламжалан, США-гай-ньство сошордон, һанаагаа зо-болоо. Республиканска партийн-гэй конгрессэ пре-зиденттэй уулзаһанай һүүлээр, сенаттахи республиканецуудай ударидагша Х. Скотт нигэжэ мэдэгдэлээ. «Орон дотор аюулгүй байдалые сахиха асуудал ехэ шухала удха шанартай, илангаяа Вашингтондо тон шангаар табигдадаг асуудал болоно».

ООН-ой АЮУЛГҮЙН СОВЕДТЭ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Урда Родезин тухай асуудалаар Финляндиин түлөөлэгшын дурадхаһан резолюциин заһабарилагдаһан проектые ООН-ой Аюулгүйн Совет арбан дүрбэн дуугаар баталан абаа, нэгэ делегат (Испани) һаналаа баряа.

Урда Родезидэ тохёолдоһон байдалай түлөө зонхилогшо гүрэн байһан Англиин правительствын гол харюусалгатай байһаниинь резолюци соо онсолон тэмдэглэгдэнэ, эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ даанхай байдалай түлөө Зимбабвын арадай хэдэг тэмсэлэй хуулита байһаниинь мэдэрэгдэнэ, тэрэшэлэн энэ тэмсэлдэнь материальна ба моральна дэмжэлгэ үзүүлхые ООН-ой гэшүүн бүхы гүрэнүүд уряалагдана. ООН-ой гэшүүн бүхы гүрэнүүд хадаа Урда Родезиин хуули бусын засагтай бүхы дипломатическа, консульско, худалдаа наймаанай, сэрэгэй, транспортна, почтово болон бусад харилсаагаа дары таһалдуулха, тэрэшэлэн Урда Родезиһэ Замбиин анханһаа хойшо дулдыданги байһые хараадаа абажа, Замбида экономическа туһаламжа үзүүлхэ хэмжээнүүдые абаха гэжэ резолюци хараална.

Урда Родезиин газар дээрэһээ өөрынгөө полициин ба зэбсэгтэ хүсэнүүдые дары гаргаха тухай ЮАР-ай правительствада хэгдэһэн эрилтэ резолюциин шухала пунктнь болоно.

Финляндиин түлөөлэгшын дурадхаһан резолюциин таатай һайн талыень тэмдэглэхэдээ, СССР-эй түлөөлэгшэ Я. А. Малик нигэжэ онсолон тэмдэглээ. Тус резолюци Африка-Азиин резолюциин проектдэ орходоо нилээд һула. Африка-Азиин резолюци олонхи делегацуудаар дэмжэгдэһэн болобошье, Англи ба США-гай түлөөлэгшэдэй хөөрөөрөө бүрүүшааһан дээрэһээ бэелүүлэгдэгүй. Тэрэшэлэн советскэ делегациин һанамжын ёһоор, Аюулгүйн Советэй баталан эбаһан резолюци Урда-Африкын Республикын эүгһөө Урда Родезиин расистнуудта хоодоо үзүүлэгдэдэг туһаламжые болюулжа шадахаар ямаршье хэмжээнүүдые үнэндөө хараалнагүй.

Замбиин, Сьеррэ Леониин, Бурундиин ба бусад хэдэн гүрэнүүдэй түлөөлэгшэд Советэй заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, финскэ резолюциин проектые горитойгоор шүүмжэлээ.

Вьетнамдахи дайн байлдаан

ХАНОЙ. (ТАСС). Американ сэрэгүүдтэ, тэдэндэ туһалагшадта Урда Вьетнамай патриодууд шангахан сохилтонуудые хэжэл байһаар. Освобождение гэжэ хэблэлэй агентствын дамжуулгада үндэһэлэн, ВИА агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Тхыатхиен провинцида ябуулга хэдэг арадай сүлоорэлгын эзэбсэгтэ хүсэнүүдэй отрядууд мартын түрүүшын недели соо дайсанай 260 солдат ба офицерые хулһоонь буулгаа, 11 самолёт буудажа унагаагаа.

КАМБОДЖОДО БОЛОҺОН ҮЙЛЭ ХЭРЭГҮҮД

ПАРИЖ. (ТАСС). Франс Пресс агентствын мэдээсэлнүүдэй ёһоор, баруунай үзэл баримталдаг этэгээдүүдэй мартын 16-да Камбоджын нинслэлдэ демонстрацинуудые эмхидхэһэнэй һүүлээр Пномпеньдэхи оршон байдал ехэ шахардуу шанга болоо. Баруунай үзэл баримталдаг хүсэнүүдэй эдэ ябуулгануудые угаа туйгэтэй гэжэ принц Нородом Сианук Пномпень эльгээһэн телеграмма соогоо сэгнэһэн байна.

Орон дотор һүүлэй удэрнүүдтэ тохёолдоһон политическэ кризис гүрэнние толгойлогшо принц Нородом Сианугта, тэрэнэй бэелүүлдэг политикада эсэргүүгээр шэглүүлэгдэнхэй гээд Пномпениин радио мэдүүлнэ.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Пномпениин радиогой дамжуулгада үндэһэлэн, Ассошиэйтед Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Камбоджодохи засаг мүнөө генерал Лон Нол ба принц Сисоват Сирик-Матак гэгшэдэй гарта оронхой (Лон Нол Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ, национальна оборонын ба информациин министр; Сирик-Матак—Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо. Тэрэ хадаа Сианугай үеэлэнь болоно).

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Камбоджодо болоһон үйлэ хэрэгүүдтэ США-гай тагнуулай түбэй управлени хамаатай ёһотой гэһэн багсаамжые гадаадын хэрэгүүдэй талаар сенадай комиссиин түрүүлэгшэ У. Фулбрайт хэлэһэн байна. Энээн тушаа мэдээн намда үгы гэбэшье, эдэ үйлэ хэрэгүүдтэ ЦРУ хамааралсаа ёһотой гэжэ би һэжэглэнэб гээд Фулбрайт мэдүүлээ.

ИЗРАИЛЬҺАА АБТАҺАН БЭШЭГ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Израильда ажаһуудаг Черчес Абрам Лазаревичай СССР-эй Верховно Советэй Президиумлэ эльгээһэн бэшэгые СССР-һээ ООН-ой дэргэдэ байдаг түлөөлэлгын зургаан тараагаа. Советскэ Союзда бусалгадамни туһалыт гэжэ Черчес бэшэг соогоо гуйһан байна.

«Би бүхы наһан соогоо Советскэ Союзда ажаһуугааб. Ажамидаран һуухада шухала болохо бүхы юумые Совет гүрэн намда олгоһон байна. Минии хүбүүд ба басаган эрдэмдэ һуранхай. 1969 оной мартын 29-дэ заһаршаагүй алдуу хэжэ, би Советскэ Союзһаа гараад, һамганайнгаа түрэлхидтэ Израиль ерэһэн байнаб (хүбүүдни эндэ ерэхэһээ арсаһан байгаа)» гээд бэшэг соо хэлэгдэнэ.

«Өөрынгөө түрэлхидэй бэшэгэй үндэһөөр һамганаймни намда хэлэдэг юумэнүүд бултадаа худал байгаа гэжэ Израильда ерэһэнэйнгээ һүүлээрхи түрүүшын удэрнүүдһээ би обёорон хараһан байнаб,—гээд А. Л. Черчес мэдүүлнэ. — Совет гүрэн дотор бүхы наһан соогоо ажаһуурһан хүндэ, хамаг юумэнэй имагтал мүнгэ зөөреэр бүтээгдэдэг капиталис гүрэндэ ажаһуулгада дадахань ехэ хүндэ хүшэр байна. Түрэһэн, бүхы наһан соогоо ажаһуурһан ороноо орхижо гарахадаа эндүүрһэн байгааб гэжэ имагтал мүнөө би хүсэдөөр мэдэрээб. Түрэл ороноо, хүбүүдээ һанахадаа минии сэдьхэл бүри ехээр уйдана. Совет гүрэнэй энэрхы сэдьхэлтэй байһые мэдэдэг дээрэһээ, минии зууршалгые зүбшөөхые, Эхэ орондоо бусажа, совет эрхэтэн дахяад болохо хэрэгтэмни туһалхые би гуйнаб».

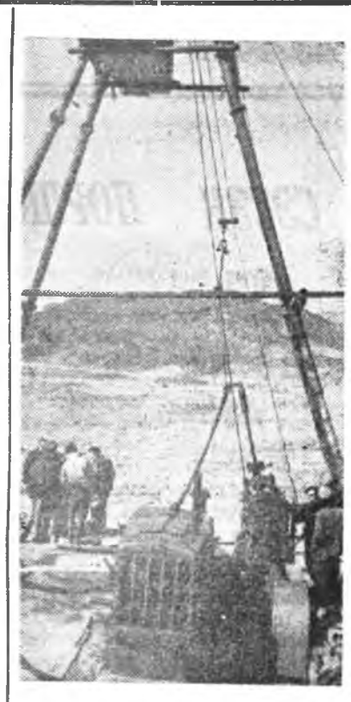

«Техноэкспорт» гэдэг Совет гадаадын худалдаанай нэгэдэлэй ба «Тифнут Тиранимин» гэдэг Мароккын компанинин хоорондо баталагдаһан хэлсээнэй ёһоор Мароккодо бүлэг совет мэргэжэлтэд-геологууд байна. Тэдэнэр Урда Мароккын Бу-Аззер гэжэ газарта кобальтын рудагай нэмэрн нөөсэнүүдые олохо зорилготой шэнжэлэлгын, бэдэрэлгын худэлмэри хэнэ.

Совет техникэ хэрэглэжэ, нилээн ехэ ажал хэхээр хараалагданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Бу-Аззер» гэдэг руднигай газар нүхэлхэ вышкэ.

ТАСС-ай фотохроника.

ДЭЖЭД ТӨӨБИИ

Дайнай эхилхэдэ Дэжэд төөбии жара һайса гаранхай ябаа ха. Тээд хүнгэн гээшэнь! Хүрин зээрдэ мориндоо һуурэжэ мордоод, хонидоо адуулхаяа гарашадаг һэн.

Һайхан сэдьхэлтэй хүнэй шарайнышье ондоо байдаг гээшэ бээ. Тэдо лэбшэһэн мэтэ мэлигэнэжэ байдаг ягаа улаан шарайнь, хүхюун согтойгоор энеэбхилжэ байдаг нюдэниинь мүнөөшье минии урда харагдахадал гэдэг.

— Оро наашаа, хүбүүн, тараг хэжэ уугаад гара,—гээд өөрөө хонидоо хаахаяа ябашаха. Гэртэ ороходош хэншье үгы. Эндэ ходо ородог һэн хадаа эдихэ, ууха юумэнэйнь хаанаа байдагые мэдэхэ боложо, аяга айраг, тарагһаа гадна, хушөөһэн үрмэнһөө ама хуөөд, амтатайень гайхаад ариншахаш.

«Хэшэг буянтай хүнэй хэһэн адеэншье амтатай» гэжэ нютагай хон хэлсэгшэ һэн.

Заримдаа орожо ерэхэдэш, гэрээр дүүрэн хүгшэд, һамгад сугларанхай, ягаа улаанууд болоторөө хониной һүөөр һүлэһэн сай уужа, холын хойно боложо байгаа үхэлтэ дайн, үри хүүгэд тухайгаа хөөрэлдэжэ һууха.

Абяагүйхэн орожо ерээд, ханын хажуудахи жабдан дээрэ һуухыемни обёорһоор Дэжэд төөбии һуугаһаа түргэн бодожо, халуун үнэһэн сөо шара улаан болоторыни болгоһон талханһаа хухалжа, һая өлдэжэ гаргаһан халуухан сагаан гоһо бишыхан аяга сөо хээд, гартамни барюулхадаа:

— Хара дэгэлтэй, хатуу гуталтай хүн болооройл даа,—гээд нюсэгэн хүлымни хараха.

Тэндэ һууһан һамгадай энеэлдэхэдэ:

— Юу энеэлдэнэбта, энэтнай саарһан дээрэ нэрэтэй, саһан дээрэ мүртэйхэн лэ хүн болохо,—гэдэг бэлэй.

Нэгэтэ мүнөөхи Обоо хадын бооркин адха барья шулуун соогуур дай хажэ наадажа ябатараа, хадын ородо Дэжэд төөбиин һуухые харажархёобди. Боориин эрмэгээр хонидынь бэлшэнэ. Бидэ һөмээхэн хажуудань ошобобди.

Энэ хадын ород дээрэхи томо хабтагар шулуу дундуурнь хаха сохёод ургашаһан бүдүүн, һаглагар намаатай хуша ургажа байдаг һэн. Энэ хушын ородо гарахань тон бэлэн бэлэй. Газарһаа эхилээд гэхээр бүдүүн бүхэ мүшэртэй. Модон өдэ абиржа шададаггүй эгээ багаяа эндэ асаржа, тэрэнэй борбоосгой абхуулдаг һөмди.

Дэжэд төөбии хушын ургаһан мүнөөхи набтагар шулуун дээрэ һуугаад, үндэһыень харахаа хүсэһэндэл узуур руунь шэртэшоод, бодолгото болонгёор хүдэлэнгүй һууба.

«Наашаа һуугты» гэһэндэл, шүрбэһэлиг гараараа хажуудаа зааба. «Энэ хуша ямаршье үлэн сагта сэсэглэжэ, үрэһэсэ үгэжэл байдаг. Үхибүүд, энээнэй нэгэшье мүшэр бү хухалагты. Ургамал гээшэ амиды амитад шэнги ехэл хүсэтэй байна бшуу даа, иимэ зузаан хабтагар шулуу сөо сохижо гарахадаа. Энэ хуша шэнги ямаршье юумэнэй урда тогтон торопгүй, хаалта боолто гээшые мэдэнгүй ябагты, үхибүүдни», — гээд бидэнэй толгойнуудые һалганаһан гараараа эльбэбэ. Хододоо хүхюутэй, наада зугаатай, хошон үгэтэй ябадаг төөбиимнай лаба гээшэ гэжэ гайхалсан, урдаһаань шэртэжэ харахадамнай, хоёр нюдэнһөөнь эжэлүүдгүй уһан дуһалжа байгаа бэлэй.

— Зай, үхибүүд, наадагты, хонидоо гол дээрээ оруулжа һэрюусүулхэмни, — гээд бодоходонь, «бидэ, бидэ оруулаад үгэе» гэлдээд, хады руу гүйлдэшэхэш.

«Дэжэд төөбиимнай ганса хүбүүн Данзанжэмбэһээ муу саарһан ерээ» гэжэ тэрэ үдэшэ бүхы тосхон шаналжа байгаа бэлэй. Тиихэдэл мүнөөдэр хадын ородо уйдхартай, уһаар дүүрэһэн нюдэтэй хүгшэнэй шарай дахин нюдэнэйм урда харагдаа һэн.

Одоол «халуун шулуу долёоһон хүн» гэхэ болоо һаа, энэ мүнөө Захааминай аймагай «Коммунизмын зам» колхоздо аша гушанартаяа ан-бүн гэжэ һуудаг, «булганай төөбии» гэжэ нютаг гол соогоо хүндэтэй болоһон Дэжэд Цыденова болоно. Дэжэд төөбии мүнөө ерэ наһанайнгаа дабаан дээрэ гаража ябана.

Нютагайнгаа хүн зондо, иланганяа хамтын ажалай баяжан хүгжэхын тулада тэрэнэй хэһэн сэгнэшэгүй туһа тухай энэ багахан зураглаал соо яажа бултыень тоолохобши даа.

1930-аад онуудай үеэр колхоз һаяа тогтожо, хамтын зөөритэй болоходоо, ородоол гушаад эхэ хонитой байһан гэхэ. «Улаан таряашан» колхоздо хамтадаа жараад урхэтэ айлнууд лэ тоологдодог байгаа.

Хонин һүрэг олошоруулха гэһэн хүндэтэ даалгабари Дэжэд Цыденовада даалгагдаһан гэхэ.

— Түрүүшэн жэлдэ гушаад хонидһоонь гуша гаран хурьгад абтажа, тиигээд лэ саашадаа олошороо һэн. Харин 1935 өидо ударник-колхозчингуудай съездэ хабаадалсахаяа Москва мордоо бэлэйб,—гээд Дэжэд төөбии баруун хана тээшээ хараадхидаг.

Тэндэнь урданай, шарлад гэһэншье һаа, тон үнэтэй фото-зураг бии. Михаил Иванович Калининтай зэргэлээд хэдэн элдэб яһанай эхэнэрнүүд дүрээ абхуулаанхай. Манай Дэжэд төөбии хажуудань зэргэлээд, баруун гар таладань һуушанхай.

— Тэрэ үдэр ордендо хүртэһэн эхэнэрнүүд Калинин багшаяа урижа дундаа һуулгаад, энэ зурагта ороо һэмди. Иимэ орден барюулаа һэн,—гээд улаан, ногоон, хухэ шэрэтэй бишыхан ханза соо һоо хадагта орёоһон «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орден гаргажа харуулдаг.

Тэрэ холын гушаад онуудһаа эхилээд 1962 он болотор таһалгаряагүй хонин ажалда хүдэлөөд, удаань ашанартаа туһалалсажа, мал ажал дээрэшье Дэжэд төөбии хүдэлэлсөө.

Эмхитэ ажалай эхин һуури батаар тодхожо үгэһэн, һайхан сэдьхэлэрээ, һайн һанаагаараа зоной зориг бадаруулжа ябаһан буян ехэтэй бултанай төөбии гэдэгнай одоошье энэл даа.

Вл. ЛУБСАНОВ.

Хэрэнэй дунда һургуулнин һурагшад Ленинэй 100 жэлэй ойн выставкэдэ зорюулһан ковер бичэ дэжэ байна. Тэдээнинэ Елизавета Зверева ударидана. Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

ХҮДЭРИ-СОМОНОЙ ТААБАРИЙНУУД

Элеэдэй үбгэн
Эльгээ шарана.
Гурбан хүбүүн
Гуяа шарана.

* * *

Һайн һамган —
нэгэ тээшээ нюуртай
Һалан һамган —
хоёр тээшээ нюуртай.

* * *

Ангир зангир
Ама эзэлнэ,
Хатуу хэтүү
Нюрга эзэлнэ.
Бүтүү хүбүүн
Һүүл эзэлнэ,
Һалаа хүбүүн
хүл эзэлнэ.

* * *

Гэлэн гэгэкэ,
Гэсэл сохино,
Банди бархирна.

* * *

Модон тогоон
Мяхан тулгатай.

* * *

Түүрхэшын хүүхэн
Түмэр гуу зүүбэ.

* * *

Үндэр ноён
Үрөөһэн шэхэтэй.

* * *

Тобогор дээрэ
Тоһон шаантаг.

* * *

Аршахада үнгэ ородог,
Алдахада амяа табидаг.

* * *

Абдар сөо
Арбан сабшуур.

* * *

Тэнтэгэр һамган
Түмэр хүзүүбшэтэй

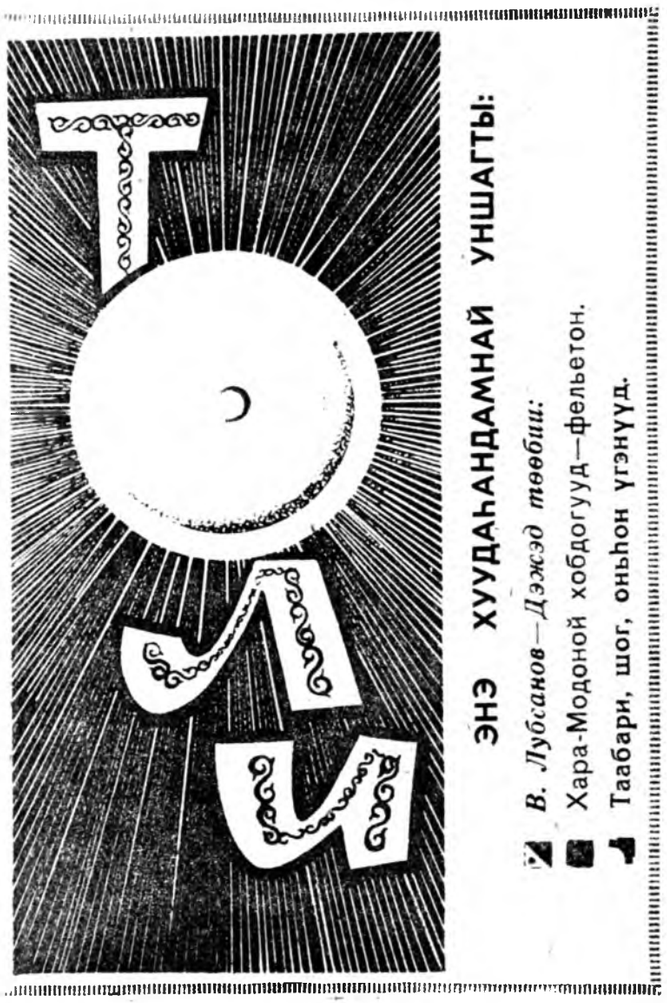

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ УНШАГТЫ:

В. Лубсанов—Дэжэд төөбии:

Хара-Модоной хобдогууд—фельетон.

Таабари, шог, оньһон үгэнүүд.

ОНЬҺОН ҮГЭ

1. *Холын бурханһаа*
Ойрын шүдхэр дээрэ.
2. *Үлүү хараад,*
Булуу химэлээ.
3. *Эдеэн эзээ*
танихагүй
4. *Олон үгэдэ олзогүй.*
Ганса үгэдэ гарзагүй!
5. *Галуу һажаажа*
Турлааг уһанда орожо үхэбэ.
6. *Һайн моринда газар ойро!*
Һайн хүндэ нүхэр ойро!
7. *Эсэһэн мориндо хазаар хүндэ!*
Муу хүндэ нүхэр холо!
8. *Һайн хүн һанаашаар!*
9. *Дутынь хаража,*
Дүрбэ хонобо.

ФЕЛЬЕТОН

Хара-Модоной хобдогууд

Тэрэ һүни Нима Афанасьевич унтажа, хэбтэжэшье ядаба. Һаяхан үнгэрһэн шалгалтын (инвентаризаци) дүн ой ухааһнаань огто гаранагүй. «Аяар 150 центнер таряа талха, малай эдихэ холимол тэжээл дутаабаб. Шүдхэр абаашамарые, анханһаа ухаансар бодомжотой байгаа һаамни, иимэ юумэн болохогүй һэн. Тээд тэрэ таряа талхые өөрөө эдеэгүйб, үхэр мал бэшэ ха юмбиб. Танил тала, түрэл гарал, хүршэ хүбөөдөө хубаагааб. Тэдэмни намайе орхихогүй байха. Тиигэбэшье тэрэ дутааһан таряанайнгаа сэн түлэ гэжэ салин хүлһэнһөөмни дарахань гээшэ гү. Халагни, түрүүнһээ нарин нягтаар байха юумые алдааб. Үтэлтэрөө ухаа орохогүй, үлтиртэрөө шүлэ гарахагүй гэжэ намһаа удхтай, нигэжэ баиһаар үнөөхи түрмэ яамада орогшобиб. Юрэдөөл тархи даа таряа тариһан, табгайдаа шабар шэрэһэн хүн болооб даа» гэжэ Нима Афанасьевич Бальжиров нэрэ һурагүй аман соогоо гүбэрнэ. Абар-табар үнэсэ зулгаагаадшье абана.

Үглөөдэрынь уруу дуруухан совхозойнгоо контородо ерэхэдэнь, главна бухгалтер Бадма Ламажапов урдаһаань хайрлангяар хараад, бууралхан толгойень эльбэсэгээжэ хэлэбэ:

— Һанаагаа ехээр бү зоогты. Амитан аргатай гэгшэ. Тэрэ дутааһан таряа талхыетнай танда түлүүлхэгүй аргыень олообди даа,—гээд мэхэтэй нюдөөр эмнисэгээн байба.

— Тэрэ танай дутаагша 150 центнер таряа, холимол тэжээлыетнай Хүнтэйн талаһаа үдеэһэн һалхин хиидхүүлжэ, далан долоон уулын саагуур абаашаа, хулганаа, зумбараа зөөжэ хоол болгоо гээд акт бэшээбди,—гэжэ тэрэ шалгалтада хабаадалсаһан ажахын главна агроном Г. Б. Будаев ехэл сэсэн юумэ һанажархиһан хэбэртэй энеэсэгээнэ.

Тэрэшье тэрэ, тэхэшье ямаан. Үнөөхи актыемнай совхозой директор Цыбик Дондупович Батуев сожоошье татангүй, ехэ зүб гээд баталжа, гоёор моторложорхёол,—гэжэ шалгалтадань хабаадалсаһан, Нима Афанасьевичай өөрынь түрэл түхэмэй эхэнэр, баһал бухгалтеридэ хүдэлдэг Ц. Б. Ламажапова маһагашаба.

Иимэ бэлэхэнээр гэм зэмэһээ һалахаб гэжэ һанаашьегүй ябаһан Нима Бальжиров гэдэһээ хаха баярлан алдажа, үнөөхи нүхэдөө нэгэ нэгээр тэбэрин, мүндэгэр духаннуудынь шоб-шоб байса таалаба.

— Түрэл хүнүүдэй түһөө нэгэн, өөрынхи үнэргүй гэдэг тон зүб байна. Һайнта даа, «хойто түрэлдөөшье» таанадые мартахагүйб,—гэжэ Нима Афанасьевич нам-нашаг болобо.

Тэрэ гэнэнһээ хойшо арбан һара үнгэржэ, үнөөхи совхозой түбэй складые даагша нүхэр Бальжировай дутааһан таряан тухай шинд гэжэ үгэ гаргаха хүн үгы, тэрэнь мартагдажа эхилбэ.

Хабша хабшатар хабһанай забһараар бултайба гэдэгтэл, үнгэрһэн жэлэй һүүл багта аймагай зургаанһаа ревизи-шалгалта ерээд, үнөөхи Хүнтэйн һалхинда хиидэжэ, хулганаа, зумбараада эдюулэгдэжэ һалаа гэһэн таряантнай хаанаб, хэн эдеэб гэжэ гани болобод. Одоол тиихэдэ ородой агууехэ уран зохёолшо Н. В. Гоголийн «Ревизор» гэжэ зүжэгэй нэгэ үзэгдэлдэл тон адли юумэн Аргатын совхоздо болоо.

Парин шалгалта тооложо үзөөд, нимэ тобшолол хэбэ. Хадагалагдажа байһан таряан, холимол тэжээлынь хоёр жэл соо байрадаа хатажа, үйгааг боложо хороошье һаа, өгэл ехээр абахада, 13,1 центнерһээ ехээр хорохо ёногүй. Тиигээдшье энэмнай хэдэн жэлдэ хадагалагдажа байха алта мүнгэн бэшэ; асарагдаһан дарыдаа ажахын малда эдюулэгдэхэ тэжээл ха юм. Тимэнээ 137 центнер таряан, холимол тэжээлынь гансал складые даагша Нима Бальжировай һалан, хайша хэрэг байһанһаань боложо дутаа гээд шиндхэбэри гаргахадань, үнөөхи түрүүшын шалгалта хэгшэд Б. К. Ламажапов, Г. Б. Будаев, Н. И. Ешшин-фо, Ц. Б. Ламажапова гэгшэд хэлэхэ үгэгүй, амаа ангайлдаад байжа үгэхэ баатай болоо.

Тиигэжэ нүхэр Бальжиров яахашье аргагүй, тэрэ дутааһан таряанайнгаа сэн совхоздоо түлэхэ ушартай болоһон.

Хониной байгаал хада хомхой шоно хэзээшье олдохо, һураһан гар һурааршье баригдахагүй гэдэгтэл, Нима Афанасьевич Бальжиров тэрээнһээ хойно жэлшье болоогүй байхада, амбаартань ороһон 823 килограмм адуунай мяха, үшөө 316 килограмм адуунай тархи тагалсаг, гэдэһэ гүзээ, арьбан далан, арһа шүрбэнэ дутаажархёо. Мүн амбаар соо һоонь 127 солхообой һонгино, мангир баһал агаарта дэгдэжэ, хумхинин тоо һон болошоо.

Тиигэжэ Аргатын совхозой түбэй складые даагша Н. А. Бальжиров нёдондо бүхы дээрээ 2254 түхэригэй эдеэ хоолой зүйл дутаагаа. Иигэжэ байхадань, тэрэ үедэ ажахын главна бухгалтер байһан Бадма Ламажапов ородоошье мэдээшэгүй болоод, анигүй, арбан шүдэ хам ябаа бшуу. Абяа гараха, шаг шуяяа татаха арганьшье үгы. Энэмнай Бальжировай база хүн, базаалингууд ха юм.

Ханада хашагдажа, хазайха аргагүй дутааһан юумынгээ сэн түлэхэ баатай болоходоо, Нима Афанасьевич үнөөхил өөртэнь бүрхан шэнги һанагдаха болошоһон Бадма Ламажаповтаа түрүүн гүйжэ ошобо. Тиигэжэ Аргата, Хара-Модон тосхонуудаар ябажа, түрэл гарал нүхэдэйнгөө, хамта 39 хүнэй ведомость хэжэ, тэрээгээрээ мүнгэ суглуулба. Жэшээнь, главна бухгалтер Бадма Ламажапов нүхэр Бальжировай складһаа 90 түхэригэй мяха ямаршье түлөөһэгүйгөөр абажа эдеэ һэм, мүнөө мүнгыень түлэбэб гэжэ гараа табяа. Мүн совхозой главна экономист Д.Б. Эрдынеев —120 түхэриг, главна зоотехник Б-М. Дондупов баһал 120 түхэриг, Бальжировай өөрынь хүбүүн С. Б. Нимаев—170 түхэригэй мяха эдиһэн боложо, тэрэ ведомостьдэнь гараа табиба. Эдэмнай булта ажахын амбаарһаа адуунай арьбан далан ямала абажа хүхэһэн, эльгэ зүрхэ жажалһан хадаал мяха абаабди гэжэ мүнгэсэ түлөө ёнотой. Аба гэхэдэнь амһарта тодолсоогүй һаа, юундэ тиигэхэ һэм. Үнэн шалгалтын ерэхэдэ, тэдэнэрэй олонхидынь: «Бальжировай амбаарһаа арбаншье грамм мяха зээлеэр абаагүй һэмди. Юрэл хашагдаад байхадань туһалхын тула мүнгэ урьһаар үгөөбди. Намһаал саагуур, наранһаа наагуур» гэлдэжэ дүтэ хүргэнэгүй.

Нима Бальжировшье баһал тэды шэнээн мяха гансаараа эдеэгүйб, зэмэтэй бэшэб гэжэ гэдэһээ тон шоно. Эдеэшьегүй һэн гэлэй. Тээд тэрэмнай өөрөө элдэб бригада, звенонуудай даагшанарта ямаршье саарһа, требовани, ведомостьгүйгөөр мяха бардам бардамаар сабшаад үгэжэрхидэг байгаа бэшэ аал.

— Амиды ябаһан, амбаар һахижа байһан сагтамнил абажа, эдижэ үрдигты. Хамтын зөөри намда хайратай бэшэ. Хожом саарһа гуурыень бэшүүлжэ үгөөрэйгты,—гэжэ тэрэ дайралдаһан лэ хүндэ склад соохиёо хоохортор хубаажархихоор загнадаг һэн гэлсэнэ.

Хамтын, гүрэнэй зөөрине дура зоргоороо үрижэ тараажа, дутаажа дуһаажа байхадаа, энэмнай оёоргүй боошхо гэжэ һанаа гээшэгү, гайхалтай. Нима Афанасьевич өөрынгөө зөөрине, нюдэндэ харанһан хүндөө маа гэжэ хазайһан тээшээ хубаахагүйл байха.

Тиигээдшье Аргатын совхоздо хамтын зөөридэ хара һабараараа орохо дуратай ондоошье хүнүүд бии. Нэгэдэхи отделениин складые даагша байһан, нютагайнгаа зоной дунда Шубуухай гэжэ алдаршаһан В. О. Самбуев нёдондо 1344 түхэригэй мяха дутаагаа. Харин жэлдэ февраль соо шалгахадаа тэрэнь бүри ехэ болоод, 4049 ригэй эдеэ хоолой зүйл дутаагаа хёод, тэрэнээ мүнөө хүрэтэр хөөгүй, ямаршье гэм зэмэгүй хэбэртэй, нюргаа үргэлөөд абаюм. Мүн энэ отделениин хонин бригадын бригадир байһан Д. Доржиев (мүнөө Хара-Модоной Соведэй түрүүлэгшэ) мэдэхэ, томоотой хүн аад, зөөридэ һалан хойрогоор хаяжа 268 килограмм мяха, 1807 хони хурьгадай арһа, бүхэлдэ 1645 түхэригэй юумэ дутаагаа ойрын үдэрнүүдтэ оложо үгэжэ ама алдана.

Отделениин бухгалтер Б. Д. Шагдуржапов (мүнөө соо зой хүдэлмэришэдэй комитедэй түүлэгшэ) болон отделениие эрлэгшэ Н. Б. Ринчино гэгээнине далдалаад, «дали дорараад, абяагүй ябадаг байгаа.

Иимэ заримашуулай хамтынрине үрилтэ хоролтодо оруулаа, эдиһэн, ууһанһаань боложо, хамтын совхоздо аяар юһэ мянгаан хэригэй гарза ушаруулгаа. Мүнөө дээрэ дурсагдаһан хүнүүд, һан тушаалһаа сулөөлгдэн. Тээд нигээд хүрөө гэхэ аргаа. Тэдэнэй хэрэгээр аймагай прокуратура, арадай сүүд һонирхохо гэжэ һанагдана.

И. ТЫЖЕБРОВ,
В. ГЫРГЕНОВ,
М. НАМЖИЛОВ.

Баргажанай аймаг.

ШОГ

ХҮРШЭНЭР

Нэгэнь тарган томо бэетэй, нүгөөдэнь туранхай үлбэр бэетэй хоёр хүршэнэр үлбэр хүршындөө хөөрэлдэнэ.

— Ши, нүхэр, бэе муутай аад, юунэй түлөө үдэшэ бүри зайгуултанаш? — гэжэ тарган хүршэ зэмэлбэ.

— Юу хэжэ үдэшье ушарһаа, хүнбиб? Кино, концерт хараа би, библиотекэ хүрэдэгби,—гэ. Энэ үедэ газаа үхибүүн үлдэ. Хоюулан гаража хараха. Тарган хүршынь һамган үхибүүн хаяад зайшаһан байба.

В. НАЙДАНОВ.

ҮНЭН БОЛОҺОН УШАР

СЭСЭН ПОРШООНХО, МЭХЭТЭЙ ШОНОНУУД

Үдэшын боро хараан буужа, бүхы юумэн бүүдэгэрээр харагдадаг болобо. Энэ үедэ нэгэ тосхонһоо мордожо, баруулжаа дабаан өөдэ галгюулбаб. Дүүрэн тэргэ капуста, хартаабха ашаад, хүл дороо мэшээгтэй поршоонхо дараад, хада өөдэ хашан морёор зүдхүүлээд үзэ даа: хашархаар лэ удаан ябахаш.

Мүнөө шэб харанхы байһанаа һаял хадын саанаһаа арбан табанай һара маряаһаар малайжа, тэргын харгы, обогор тобогор юумэнүүд элихэнээр харагдадаг боложо, досоо тэниглэн бологдоно.

Теэд «Бүргэд-боро» бидэ хоёр хярын ородо хүрэжэ ядан зүдэрнэбди. Ута тэргын үрөөһэн мөөрэй хахинахашье гээшэнь аргагүй: мориной зүдхэхэдэ хүндэшэг лэ хэбэртэй. Тиибэшье һүниин харанхыда тэргын түөрөөн, хахинаан соогуур һанаанда таатай шэнги, юунһээшье айнагүй хэбэртэйбди.

...Одоол мүнөө хяра дээрэ гарахадаа, мори тэргэтэй үшөө нэгэ хүнөөр урда урдаһаа һэлгэсэлдэн гарабабди. Тэрэниие дахажа ябаһан нохойнуудайнь олон гээшэ! Тэргынь сааханнуур—нэгэн, хоёр, гурба... долоон нохойнууд... Энэ нютаг тосхондонь тиимэ олон нохойтой хэн ангуушан бии гээшэ һэм!..

«Бүргэд-боромни» нэгэ шангаар хуухираад, зог татаад байшаба: үнөөхи олон «нохойнуудынь» мориноймни үргэн доро гэхээр согсойлдоод һуушаба ха юм. Зариманиинь һүүлнүүдээшье шарбагануулна хэбэртэй.

«Байза, ягаа шэмээгүйхэнүүд аад, нэтэрүүхэн нохойнууд гээшэб!»

Хулһан бүреэтэй ташуураа абажа буугаад, моринойнгоо толгойдо ошожо, нэгэ дахин «бяд» байса газар сохибоб. Тиихэлээрни тэдэ долоон «хуйхэрнүүд» мэгдүүтэй түргөөр бодожо, хажуу тээшээ хадын хяра өөдэ харайлдашаба.

Эдэнэй ямар нохойнууд байһыень ойлгоһон «Бүргэд-боро» бидэ хоёр зоригтойгоо мэдэрһэндэл боложо, саашадаа томоотойгоор шогшуулнабди.

...Тосхондо минии бууһан айлайхи нэгэ поршоонхоёо намда бэлэглэһэн юм. Теэд лэ «энээнэй гэмээр...» гэжэ байгаад досоогоо гэмэрнэшье хэбэртэйб. Гэбэшье дабаан өөдэ, мөөрэй хахинаан соогуур ходол хоршогоножо, шашхажа ябаһан поршоонхомни арьяатанай угтажа һууһан үедэ огто шэмээ гарабагүй бшуу... Ягаа сэсэн поршоонхоб!?

...Үшөө гурба-дүрбэн модоной газарта шогшуулхадаа, мал харуулжа байһан нүхэрэйдөө дүтэлжэ ерэһэн байбаб. Огтошье айдаһамни хүрэнэгүй хэбэртэй. Тойроод хонжэн: үбһэ ногооношье оробойдохонь харагданагүй. Тиихэлээрнь порщоонхоёо өөрөө бажуугаад шашхуулбаб... Нэгэ харан гэһээм, тэргымни хойноһоо тэдэ шононууд дахин бии болоод хатаралдажа ябабал даа. Одоол мүнөө нюрга руум хүйтэ дааба. Урданай хүнүүдэй хэлсэдэгынь һанаандамни оробо ха: ашаагаа хүлижэ ябаһан аргамжаяа ябууд задалжа, үзүүрыень зангидаад, хойшонь шэдэжэрхибэб. Нэгэ шононь «тэб» байса дээрэнь буугаад, аргамжымни үзүүртэй носолдошобо. Хажуугаарнь нүгөөдүүлынь собхоролдожо ерээд лэ, аргамжын зангилаае тооһо бурьяса угзарнад. Тиигэжэ шононуудтай үһэрилдэһөөр Добын ородо гарахадаа, айлда дүтэлһэн байжа, дахааша гарюуһануудни тэндээ «шаналһаар» үлөө һэн.

...Теэд Дарма бидэ хоёр удаан болонгүй хоёр бууень абаад, нэгэ эшэгыень тээгээд, үнөөхи харгыгаараа нилээд холо хүрэтэр үгсэбэбди, эшэгээ шашхуулаадшье үзэбэбди. Мүнөө түгэс бэлэн болоод ерэхэлээр нюдэнэй хараада нэгэшье юумэн торосолдохоёо болёод байгаа бэлэй.

Тиихэдэнь «поршоонхошье һаа сэсэн, шононуудшье һаа мэхэтэй юм байна» гэжэ хэлсэһээр бусаа бэлэйбди.

Н. ЦЫБИКДОРЖИЕВ.

СЭЛЭНГЭ МҮРЭН. П. ЯХНОВЕЦКИИН зураг.

Сэнхир экрануудта

13-аа 21 час болотор Мос харуулна. 13.00—Һүүлэй нууд. 13.05—«Булжамуур». гуулинин үхибүүдтэ зорюулаг 13.30—Телевиденеэр харуу даг арадай университет. 14.1 Дэлхэйн түрүү Һуурн эзэлл чемпионат. Хоккей. СССР— цн. 16.00—Улаан-Удэ харуу Киножурнал. 16.10—Москва руулна. «Тэмсэлгүйгөөр ер ерэдэггүй»—уран һайханай ф ГДР (3-дахи хэһэг). 18.15— тьяковско галерей». 18.45— ран тухай домог» телевиз зүжэг. 19.30—Танай һ 21.00—Улаан-Удэ харуулна. лоон хоног»—Мэдээсэлгүй бүридэһэн программа. 21.4 03.30 хүрэтэр Москва харуу 23.05—футболоор чемпионат. 02.00—Социализмын оронуу

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

«Буряад үнэн» газетын дакцинн коллектив худалдаа лэгшэ Бальжин Ширапов Ванчиковай хадам эжы

Долсан Доржиевна ДАШИЕВАГАЙ

наһа бараһан ушарһаа гэр лынхидтэнь, түрэлхидтэнь зэгы шаналалаа мэдүулбэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Нөөсэлхэ гээшэ ухааень оложо хүдэлха» гэһэн К. Арнаутовагай статья. «Албан хойрог ажалай хойшолонгууд» гэһэн А. Ефремовэй корреспонденци. Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: А. Климов, «Яажа ашаг ехэтэйгээр хүдэлхэб?». «Прорабай нэгэ үдэр» гэһэн А. Куклинай корреспонденци. Түрэл орон дотор.

Гурбадахи хуудаһанда: «Үгэһэн тангариттаа үнэн» гэһэн гаршаг доро суглуулагдаһан. Буряадай дотоодын хэрэгүүдэй министерствын органууудта зорюулагдаһан материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Субботын огонёк». Хилын саанахи һонинууд.

Манай адрес, телефонууд

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54-54, приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. редактора—52-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря—66-76, отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64-30, 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышленности и строительства—61-35, советского строительства и быта—69-38, культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, информации—34-05, общественная приёмная—56-62, машинное бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.